

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**OCHRANA STÁTNÍCH HRANIC V MIGRAČNÍ
KRIZI**

Autor práce: Aleš Londin

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z.ú.

Žižkova třída 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Aleš Londin
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Ochrana státních hranic v migrační krizi

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: State border protection in the migration crisis

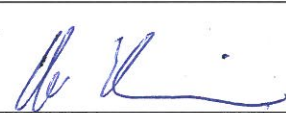
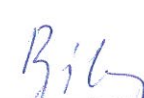
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2018

Cíl bakalářské práce

Zmapování historického vývoje ochrany státních hranic až do současnosti, vysvětlení příčin migrační krize a stanovení návrhu řešení problémů s ní spojených i s ohlednutím na potřeby společnosti.

Student: Aleš Londin	25.2.2019	
Vedoucí práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.	25.3.2019	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	7.4.2019	
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	8.4.19	
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	22.4.2019	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. PhDr. Jiřímu Bílému, CSc., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

Londin A., Ochrana státních hranic v migrační krizi: bakalářská práce, České Budějovice, Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019, 58 s.

Klíčová slova: migrace, krize, bezpečnost, státní hranice, Schengenský prostor,

Bakalářská práce mapuje historický vývoj ochrany státních hranic až do současnosti, vysvětluje a rozebírá příčiny migrační krize s primárním zaměřením na tu stávající, jež vyvrcholila v roce 2015 a přetrvává do současnosti, a také stanovuje návrh řešení problémů s migrační krizí spojených i s ohlednutím na potřeby moderní a stále se vyvíjející společnosti.

ABSTRACT

Londin A., State border protection in the migration crisis : bachelor thesis, České Budějovice, The College of European and Regional Studies, 2019, 58 s.

Key words: migration, crisis, safety, state border, Schengen area

The bachelor thesis maps the historical development of the state border protection up to the present day, explains and analyzes the causes of the migration crisis with a primary focus on the existing one, which culminated in 2015 and persists to the present and creates project creation problems of migration crisis with necessity evolving society.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	8
I. Teoretická část.....	9
2 Migrace, její dělení a příčiny	9
2.1 Kolonialismus	10
2.1.1 Koloniální velmoci – Nový imperialismus	11
2.2 Dekolonizace Britského impéria a ostatních mocností.....	12
3 Pojmy Migrant/Uprchlík	15
3.1 ŽENEVSKÁ ÚMLUVA O PRÁVNÍM POSTAVENÍ UPRCHLÍKŮ	16
4 Schengenský prostor	18
5 Ochrana státních hranic.....	21
5.1 Státní hranice a jich ochrana v historickém sledu.....	22
6 Ochrana hranic Schengenského prostoru	24
6.1 Vnitřní hranice Schengenského prostoru.....	24
6.2 Vnější hranice Schengenského prostoru	25
7 FRONTEX	26
8 Česká republika a její připravenost na migrační krizi.....	29
8.1 Nástroje a předpisy pro ochranu státních hranic ČR při migrační krizi	31
II. Praktická část.....	41
III. Dotazníkové šetření a vyhodnocení	48
Závěr.....	50
Seznam použitých zdrojů	51
Seznam zkratek.....	54
Seznam tabulek.....	55
Přílohy	56

Úvod

Migrace je jeden z nejrozšířenějších aspektů chování jednotlivců či skupiny obyvatel. V blízké či vzdálené minulosti již Svět několikrát čelil výzvám s ní spojených a často tyto výzvy lidstvu po všech směrech, ať ekonomických či sociálních, přinesly prospěch, byť tento užitek nastal nezdědka až po uplynutí delšího časového horizontu. V dnešní době, kdy se lidstvo den ode dne posouvá díky technologiím vpřed a životní úroveň obyvatelstva jednotlivých zemí postupně stoupá, se ruku v ruce s rozvojem komunikačních prostředků a sítí migrace stává významným diskusním tématem, jak na úrovni politické, tak na úrovni laické veřejnosti. Není tomu tak dávno, kdy na jaře roku 2015 propukla migrační krize na Blízkém Východě z důsledku politické destabilizace či sílícího vlivu teroristických skupin v regionu. Do Evropy začaly proudit bez významnější kontroly statisíce migrantů z tzv. třetích zemí. Dříve byla migrace svým způsobem vítána a lidé si více uvědomovali její přínos zejména pro hospodářství, ekonomiku a generační obměnu společnosti. První dva zmíněné přínosy se zdá se v podvědomí lidí začínají postupně vytrácet a naproti tomu sílí nespokojenost původního obyvatelstva starého kontinentu s bezpečností v jejich domovině.

Tomu to faktu významně přispěly zejména teroristické útoky v letech 2015 a 2016, které zasáhly mimo jiné Paříž, Brusel a Berlín. Tedy hlavní města, která jsou významná z hlediska sídel politických institucí Evropy, tak svým multikulturním složením obyvatelstva. Generality vlád Evropy, tyto útoky jednotně odsoudily a však nespokojenost obyvatelstva se nezdědka odrazila při volbách do nejrůznějších institucí, kdy posílil vliv politických stran, které zvolily ostrou rétoriku vůči migrantům a Evropské unii respektive Schengenskému prostoru. Výdobytek, v podobě volného pohybu osob a zboží jež jsou základním smyslem fungování Schengenského prostoru, po téměř 30ti letech existence čelil další tvrdé zkoušce. Vzhledem k vývoji globální situace na úseku bezpečnosti či klimatických změn však tato zkouška nebyla zcela jistě poslední a je povinností Evropy se tématu ochrany Schengenského prostoru, potažmo ochrany státních hranic více jak důsledně věnovat, aby se z něj nestal pověstný „kostlivec ve skříní“ Evropy.

Tato bakalářská práce rozebírá příčiny migrace, mapuje historický vývoj ochrany státních hranic a snaží se najít účinné řešení problému a nastolení myšlenky, jak by v budoucnu mohla být posílena bezpečnost Evropy.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Téma bakalářské práce Ochrana státních hranic v migrační krizi jsem si zvolil z důvodu, že mě tato problematika velice zajímá a jelikož jsem již 7 let příslušníkem Policie České republiky se služebním zařazením pod Územní odborem České Budějovice měl jsem možnost se s ledačským setkat během svojí praxe. Mimo jiné jsem možnost být součástí předběžného opatření při kontrole na hraničním přechodu Dolní Dvořiště v roce 2015 až 2016, kvůli migrační krizi.

Při zpracovávání bakalářské práce byla použita odborná literatura se zaměřením na tuto problematiku. Záměrem bakalářské práce je přiblížit téma migrace a to, jak je na tuto globální hrozbu připravena Evropa, která je z historického hlediska úzce propojena s tzv. třetími zeměmi. V bakalářské práci jsou uvedeny nástroje Evropské unie a České republiky k zvládnutí migrační krize a konkretizována připravenost České republiky na migrační vlnu velkého rozsahu a s ní spojená efektivní ochrana hranic. V bakalářské práci je použita SWOT analýza pro vymezení silných a slabých stránek v této problematice, jak to vidí zpracovatel bakalářské práce po bližším prostudování materiálů a literatury spojené s tématem. V praktické části je též rozebrána jedna ze slabých stránek pro účinnou ochranu státních hranic v migrační krizi, a to nedostatek příslušníků bezpečnostních sborů, konkrétně Policie České republiky. Pro odstranění hrozby spojené s nedostatkem příslušníků je pracováno s hypotézou, zda by bylo možné přenechat nebo přenést část pravomocí do rukou soukromé bezpečnostní agentury při ochraně státních hranic v případě migrační vlny velkého rozsahu. V této části je též porovnány podmínky k přijetí k Policii ČR a k bezpečnostní agentuře G4S, která je tou nejsilnější na trhu práce v tomto odvětví.

Součástí bakalářské práce je též dotazníkové šetření, jehož respondenty jsou příslušníci Policie ČR. Tento dotazník pomůže s potvrzením či vyvrácením hypotézy, zda je možné pro soukromou bezpečnostní agenturu rekrutovat policisty, kteří po skončení služebního poměru budou hledat uplatnění v civilním sektoru.

Bakalářská práce je zpracovávána v době, kdy ve Světě dochází ke zlomovým událostem jako je BREXIT či šíření nového typu koronaviru, tudíž autor si vyhrazuje právo na možnou změnu právní úpravy či skutečnosti, které se mohou lišit s údaji v bakalářské práci.

I. Teoretická část

2 Migrace, její dělení a příčiny

Migrace je obecně brána jako dočasné či trvalé přesídlení jednotlivce či skupiny lidí do jiné země, než je země původu.

Mezi nejčastější známé příčiny migrace patří:

- Bezpečnostní situace
- Změna politického režimu
- Klimatické změny
- Ekonomická situace

Migrace a uprchlictví provází společnost již od pradávna, za připomenutí stojí například biblí zmiňovaný židovský exodus, dohoda o vzájemném vyměňování mezi egyptskou a chetitskou říší.¹ Za příklad migrace ve smyslu přesídlení se dají považovat i křížové výpravy v 11. až 13. století, kdy před svatou válkou v Palestině uprchlo mnoho obyvatel Palestiny a naopak zde začali proudit příslušníci evropské šlechty se svými družinami, kteří zde zabírali půdu a zakládali nová panství.² Křížové výpravy však nejsou typickým příkladem migrace ale jako zástupce jedné z příčin migrace jsou víc než vhodným příkladem a pomáhají pochopit rozdíly mezi nimi.

Migrace nebyla nijak zásadně kontrolována až do 19. století, kdy byly kontroly přistěhovačství zavedeny velkou částí evropských a severoamerických států. Právě Spojené státy americké v novodobé historii čelily v 18. století, druhé polovině 19. století a na začátku 20. století, masivní přistěhovalecké vlně z Evropy za vidinou lepšího života či nových začátků. Především se jednalo o menšiny z britských ostrovů, Brity a Iry,³ kteří zde na rozlehlém kontinentě, jehož objevení se datuje v roce 1492, zakládali nové osady. Následovaly je další evropské národy, které se přesouvaly dále na západ Severní Ameriky.

---

¹ Jiří Bílý a kol., Migrace-OSUDOVÁ OTÁZKA PRO ČESKOU A SLOVENSKOU REPUBLIKU?, České Budějovice, VŠERS, z. ú., 2018, s.8-11

² Miloš Calda a kol., překlad, Family Encyclopedia of Word History, Praha, Reader's Digest Výběr, spol. s.r.o., 2000, s. 306-307

³ Jiří Bílý a kol., Migrace-OSUDOVÁ OTÁZKA PRO ČESKOU A SLOVENSKOU REPUBLIKU?, České Budějovice, VŠERS, z. ú., 2018, s.8-9.

Jak lze tedy vypožorovat, s technickým pokrokem a celkovým vývojem lidstva, je zaznamenávání informací o migraci a přistěhovalectví stále podrobnější. Migrace obyvatelstva však ani z daleka neprobíhala jen mezi kontinenty. Nelze opominout též vnitřní migraci obyvatel, která probíhala od 18. století a je považována za klíčovou. Tato vnitřní migrace souvisela především s průmyslovou a demografickou revolucí. Obyvatelé venkova se stěhovali do větších měst, často oplývající rozvojem průmyslu a obchodu, kde tvořili novou, levnou pracovní sílu. Ve Francii například, na konci 19. století z důsledku nízké porodnosti, byla pracovní síla částečně tvořena migranty z Itálie a Belgie, později z Polska.⁴

První polovinu 20. století významně ovlivnila hospodářská krize v roce 1929 a dvě světové války, které způsobily prakticky po celém Světě několik významných migračních a uprchlických vln.

Po konci první světové války došlo k rozpadu Rakouska-Uherska, čímž došlo k uspořádání hranic nově vzniklých států střední Evropy a mimo jiné vzniku samostatného Československa.

Druhá světová válka, která trvala v letech 1938-1945, si vyžádala na celém Světě až 72 milionů obětí, přesné číslo nebude nejspíš nikdy stanoveno.⁵ Tyto dvě zásadní události lidských dějin jen podpořily demografický vývoj ve Světě.

2.1 Kolonialismus

Ačkoliv by se na první pohled nezdálo, tento pojem, který souvisí s obdobím velkých zeměpisných objevů v šestnáctém a sedmnáctém století, ovlivnil celosvětové dějiny a migraci obyvatelstva, která ovlivňuje fungování novodobých zemí. Ne zřídka je „boj o kolonie“ také označován jako jedna z příčin 1. světové války, která zapříčinila mnoho událostí, které změnily Svět.

Současná demografie, hospodářství a politický život, jsou důsledkem dřívějších koloniálních vlád a vlivů. Kolonialismus, zejména tedy ten evropský, který probíhal v devatenáctém století a první polovině dvacátého století, souvisí s tématem této bakalářské práce, znamenal zásadní historickou transformaci většiny tehdejšího světa. V důsledku kolonialismu došlo nejen ke komplexní přeměně tehdejších kolonizovaných

---

⁴Jiří Bílý a kol., Migrace-OSUDOVÁ OTÁZKA PRO ČESKOU A SLOVENSKOU REPUBLIKU?, České Budějovice, VŠERS, z. ú., 2018, s.9

⁵60 milionu mrtvých, vojenský amatér plnil vyšší poslání [online] 2015, [cit. 2019-5-12] dostupné z WWW: //https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1525368-60-milionu-mrtvych-vojensky-amater-plnil-vyssi-poslani

území ale i území, která nebyla přímo terčem koloniálních výbojů. Důsledky kolonizačních a dekolonizačních procesů – jak pro kolonizátory, tak i kolonizovanou společnost – jsou nad míru komplexní, mnohvrstevnaté a významně se projevují jak na národní úrovni, tak i v celosvětovém měřítku. Ač se evropská koloniální impéria rozpadla, současný postimperiální svět je přesto ve velké míře produktem období evropských říší.

Samotné slovo kolonialismus má několik různých definicí, za tu nejužitečnější a kterou dokáže člověk snadno uchopit je definice kolonialismu podle Boehmerové (1995, s. 2), která zní jakožto „*osídlení území, využití a rozvoj zdrojů a pokus ovládnout domorodé obyvatelstvo kolonizovaných zemí*“ a klade důraz na tři nejvýznamnější aspekty kolonialismu 1. prvek osídlení, 2. převládající ekonomickou motivaci koloniálních výbojů, 3. vznik nerovných mocenských vztahů mezi kolonizovanými a kolonizujícími.

Moderní evropský kolonialismus byl bezesporu nejrozsáhlejším koloniálním podnikem v lidské historii. Ještě v první třetině dvacátého století pokrývaly kolonie a bývalá koloniální území 84,6 % zemského povrchu. Pouze části Arábie, dále Etiopie, Persie, Afghánistán, Mongolsko, Tibet, Čína, Siam a Japonsko nebyly nikdy pod formální evropskou vládou.⁶

2.1.1 Koloniální velmoci – Nový imperialismus

Když se podíváme na začátek druhé kapitoly této práce, nebude pro nás složité dát dohromady největší hráče v kontextu zemí, které se podílely na kolonialismu a budovaly tím svá mocná impéria. Množství držených kolonií předurčovalo nejen ekonomickou sílu mateřského státu, ale i schopnost ovlivnit dění v nejrůznějších odvětvích a nastolení nových trendů.

Velká Británie spadá do první kategorie jako největší politický útvar, který kdy na mapě světa existoval. V době svého rozmachu na přelomu devatenáctého a dvacátého století, pokrývala tato říše jednu čtvrtinu zemského povrchu a byla devadesátkrát rozlehlejší než mateřská země. Mezi nejvýznamnějšími koloniemi, které jsou nezávislými zeměmi, byly Kanada, Austrálie, Nový Zéland, Kypr, Indie, Pákistán a spolu s Egyptem ještě řada afrických států jako například Nigérie či Keňa. Poslední významnou kolonií, kterou Británie ztratila byl v roce 1997 Hong Kong. Dnes Británii

---

⁶ Jiří Tomeš a kol., *Konflikt světů a svět konfliktů*, Praha, Nakladatelství P3K, 2007, s. 46, s. 51-57

náleží jen nepatrné množství dříve spravovaného území, tyto většinou malé ostrovy, spadají do Britského zámořského teritoria.

Francie jakožto odvěký rival Velké Británie neztrácela na svého ostrovního soka ani v případě zakládání kolonií, ačkoliv jasný kolonizační plán nebyla Francie schopna nikdy realizovat. Přesto Francie vlastnila několik významných kolonií, které dnes známe jako země Vietnam, Kambodža, Tahiti, Sýrie, Alžírsko, Tunisko a velká část států západní a střední Afriky.

Ostatní mocnosti a jejich kolonie v Africe:

Belgie – Kongo, Rwanda a Burundi (po 1. světové válce)

Itálie – Libye, Somálsko, Eritrea

Portugalsko – Kapverdy, Mosambik, Angola, Guinea-Bissau, Benin

Německo – ztratilo na základě Versailleské smlouvy všechny své kolonie, ty poté připadly vítězným mocnostem – Kamerun, Togo, Namibie

2.2 Dekolonizace Britského impéria a ostatních mocností

Komplexní příčiny dekolonizace, tj. transformace formálních kolonií na politicky nezávislé státy, zahrnují vnitřní i vnější faktory. Za ten nejdůležitější lze uvést rozklad rovnováhy moci v Evropě. Ten byl dán řetězcem několika významných událostí, tedy dvě světové války a s tím související pokles politického a vojenského vlivu. Dekolonizace neprobíhala ve všech částech světa současně, ale ve třech obdobích, z nichž každé změnilo politickou mapu jiného kontinentu. (Tomeš, 2007)

Za tři období dekolonizace Britského impéria považovat tyto:

1. Ztráta amerických kolonií a vyhlášení nezávislosti USA na Velké Británii koncem 18. století
2. Vznik dominií – politicky autonomních celků v rámci Britského impéria⁷ (Kanada 1867, Austrálie 1900, Nový Zéland 1907 a Jižní Afrika 1910) v období od konce devatenáctého století do prvního desetiletí dvacátého století. Do tohoto období nepřímo spadá vyhlášení samostatného Irsku v roce 1922, které však bylo rozděleno a šest hrabství na severu zůstalo pod britskou kontrolou.

---

⁷ M. Calda a spol., Family Encyclopedia of World History, překlad, Praha, Readers Digest Výběr, s.r.o., 2000, str. 147

3. Závěrečná fáze dekolonizace započala po druhé světové válce a byla zakončena v podstatě až koncem 90. let dvacátého století (příkladem je Namibie, která získala nezávislost v důsledku obstrukcí JAR až v roce 1990). Jako první získaly nezávislost britské kolonie v jižní Asii (Indie a Pákistán roku 1947), dále v Africe (Ghana jako první nezávislý stát na britské říši v subsaharské Africe v roce 1957, následována Nigérií v roce 1960, Sierra Leone a Tanzanií v roce 1961 atd.), Kypr v roce 1960 a karibské oblasti (Jamajka, Trinidad a Tobago v roce 1962). V roce 1997 předali Britové Číně jednu ze svých posledních kolonií – Hong Kong. Tím byl v podstatě završen proces dekolonizace v britském impériu.⁸

Trend dekolonizace Britského impéria se projevoval na náladách v ostatních kolonizovaných územích a tím byly nuceny i ostatní velmoci ať v pokoji nebo nedobrovolně omezit svůj vliv či úplně opustit kolonizovaná území a dát prostor pro vznik suverénních zemí. Francie ztratila v roce 1954 celé své území v jihovýchodní Asii (Vietnam, Kambodža, Laos), roku 1956 Maroko a Tunisko. V roce 1960 proběhlo ve většině francouzských kolonií v Africe referendum o nezávislosti, kdy Francie výsledky referend uznala, avšak za podmínek hospodářské spolupráce a přednostní postavení francouzských firem na nově vznikajících národních trzích. Francie ztrátou Čadu, Madagaskaru, Senegalu, Mali a dalších ztratila své kolonie v Africe, kdy roku 1962 získalo roky trvajícím konfliktem nezávislost i Alžírsko. V tom samém roce Belgie ukončila, pod záštitou OSN, svojí správu území ve východní Africe a tím dala možnost vzniknout zemím Rwandě a Burundi. Od Portugalska se v roce 1975 osamostatnily Kapverdy a Angola.⁹

Tímto jsme rozebrali a shrnuli jednu z příčin migrace, která usnadňuje migrantům snazší adaptaci v azylovém prostředí, tedy kolonialismus a následnou dekolonizaci. Obě tyto historické události, které ovlivňovaly dění na celém světě více jak 500 let mají významný podíl na současné demografii, hospodářství a politickém životě. Propojenost mezi Evropou a třetími zeměmi je zakořeněna již několik století. Nejmarkantnějším faktorem britského kolonialismu je rozmach v používání angličtiny jako nejrozšířenějšího jazyka. Ve většině postkoloniálních zemí je jazyk kolonizátorů uznávaný jako jazyk úřední. Za další společný faktor lze považovat i náboženství. Evropské kolonizační mocnosti šířily katolictví a

---

⁸ Jiří Tomeš a kol., *Konflikt světů a svět konfliktů*, Praha, Nakladatelství P3K, 2007, s. 51-57

⁹ Jiří Bílý a kol., *Moc a politika v 21. století*, České Budějovice, VŠERS, z. ú., 2015, s. 18

protestantství, nejrozšířenějších směry křesťanství, čímž vytlačovaly tradiční domorodá náboženství, která dnes i díky islámu jsou spíše v pozadí.¹⁰

---

¹⁰ Tomáš Mašek a kol., Velká ilustrovaná encyklopedie zeměpisu, Praha, nakladatelství Svojtka and Co., s.r.o., 2005, s. 460

3 Pojmy Migrant/Uprchlík

Přesná definice těchto dvou pojmů je velice rozsáhlou problematikou, která v posledních letech dosti zaměstnávala garnitury nejen Evropské Unie. Pro běžnou laickou veřejnost je často velice složité poznat rozdíl mezi uprchlíkem a migrantem. Svým způsobem za to jsou odpovědná i média, která často svojí neodborností a neúplným sdělováním informací přispívají k dezorientaci společnosti v této problematice a k záměně mezi těmito dvěma pojmy.

Stanovení jasných pravidel, rozdílů, úprava legislativy a právní vymahatelnost, kdy člověka považovat za migranta či uprchlíka, je však jedním z klíčových témat pro budoucnost Evropy, ochranu jejích hranic a pro alespoň částečné udržení tradic a hodnot, jaké známe v současné podobě a na které si moderní společnost po staletí zvykla. Na světě je v současné době víc než 258 milionů migrantů. To číslo je celkové a zahrnuje i blíže nespecifikovaný počet uprchlíků a z jistotou lze předpokládat, že toto číslo i nadále poroste, pokud nebude stanoveno globální řešení.¹¹

Pojem migrant není v mezinárodním právu definován, lze jej charakterizovat více způsoby a dá se na něj pohlížet z více úhlů. Za migranta se dá považovat osoba, která opustila svoji zemi původu na zásadě dobrovolnosti.¹² Hlavním důvodem odchodu ze země původu je důvod ekonomický (chudoba, neodpovídající finanční odměna za odvedenou práci, inflace, nedostatek pracovních příležitostí). Migranti se často vydávají také za svými příbuznými, kteří emigrovali v minulosti a kteří ne zřídka zasílají značnou část svých příjmů právě rodinám, které zůstaly v domovině.¹³ Tento způsob pomoci však často vyvolává v rodinných příslušnících, kteří zůstali v rodné zemi, zkreslenou představu o životě v Evropě či jiné vyspělejší destinaci a posiluje v nich touhu zvýšit svoji životní úroveň, často na úkor ztráty celoživotních úspor, které „padnou“ do rukou pašeráků a bez jasného výsledku, zda se jim podaří emigrovat či nikoliv.

---

¹¹OSN – Globální kompakt o migraci, [online] 2018, [cit. 2019-12-10] dostupné z WWW: <https://www.osn.cz/globalni-kompakt-o-migraci/>

¹²Uprchlíci a migranti [online] 2016, [cit. 2019-12-10] dostupné z WWW: <https://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti-html.html>

¹³ Russell King, Atlas of human migration, Londýn, nakladatelství Marshall Editions, 2007, s. 157-177

3.1 ŽENEVSKÁ ÚMLUVA O PRÁVNÍM POSTAVENÍ UPRCHLÍKŮ

Tato úmluva byla přijata na konferenci zástupců Spojených národů dne 28.července 1951 ve švýcarské Ženevě s platností od 22. dubna 1954.

Jejím hlavním smyslem bylo sjednotit možné výklady slova uprchlík z předešlých právních úprav pod jedno stěžejní, které bude právně vynutitelné a nezaměnitelné. V roce 1967 byla tato úmluva doplněna ještě o Newyorský protokol. Tyto dvě normy jsou začleněny do základních právních předpisů Evropské unie, a tudíž se projevují i v zákonech jednotlivých členských států. Ženevská úmluva stanovuje mimo jiné podmínky k ochraně uprchlíků, kdy za tu hlavní a od které se odvíjí další náležitosti je ta, že uprchlík nesmí být vrácen do země původu, pokud mu v té zemi hrozí pronásledování. Doslovně lze tuto skutečnost, obsaženou v článku 33 Úmluvy takto: *„1. Žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice země, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení. 2. Výhody tohoto ustanovení však nemohou být požadovány uprchlíkem, který z vážných důvodů může být považován za nebezpečného v zemi, ve které se nachází, nebo který poté, co byl usvědčen konečným rozsudkem ze zvláště těžkého trestného činu, představuje nebezpečí pro společnost této země.“¹⁴*

Samotná Ženevská úmluva nezajišťuje v individuálním pohledu právo na azyl ale stanovením pomyslných znaků uprchlíka definuje tento pojem a tudíž jej odlišuje zásadním způsobem od zbytku migrující populace. V této části Úmluvy můžeme také vyzorovat jedno z úskalích pro moderní společnost. Uprchlíka totiž nelze vrátit do jiné země, než je země původu, pokud v takové zemi hrozí riziko pronásledování ať z důvodu náboženského či jakéhokoliv jiného. V tomto směru tato Úmluva svazuje ruce činovníkům Evropské unie, která čelí do roku 2015 významné migrační vlně, kdy jako jednou z možných cest k vyřešení či spíše větší míře kontroly migrace, jsou správně považovány vyjednávací a diplomatické monology s tzv. třetími zeměmi o navrácení uprchlíků. Tyto země jako je například Turecko, Libye nebo Alžírsko, které jsou

---

¹⁴Uprchlíci, [online] 2015, [cit. 2019-12-11] dostupné z WWW: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>

tranzitními zeměmi pro uprchlíky však často nejsou příkladnými zeměmi v dodržování lidských práv.¹⁵

Jako další nedostatek úmluvy je až příliš složitá specifikace pojmu „pronásledování“. Tento pojem, který je neoddělitelnou součástí náležitostí, které musí uprchlík formálně naplňovat k získání tohoto statusu a je třeba pronásledování chápat jinak, než je tomu například v trestně právním pojetí.¹⁶

---

¹⁵Zygmunt Bauman, *Cizinci před branami*, Cambridge, nakladatelství Broken Books, 2017, s. 65-73

¹⁶Pavel Molek, *Právní pojem „pronásledování“ v souvislostech evropského azylového práva*, Praha, C.H. Beck, 2010, s. 33,42

4 Schengenský prostor

Schengenský prostor v Evropě se skládá z 26 zemí, které nemají tzv. pasové kontroly při překročení hranic mezi členskými zeměmi. Ve skutečnosti se tento prostor chová jako jedna země, se společnou vízovou politikou pro země, které nepatří do Schengenského prostoru.¹⁷ Jeho předchůdcem je Saarbruckenská dohoda, kterou uzavřela Francie se SRN v roce 1984, kdy tato dohoda měla řešit dopravní přetížení na hraničních přechodech, jež mělo za následek mimo jiné stávkou dopravců. V roce 1985 se připojily země Beneluxu (Belgie, Lucembursko, Nizozemsko), které měly obdobný problém, a proto byla sepsána Schengenská dohoda, v jejímž názvu je vepsán název obce Schengen, ležící v Lucembursku, která se nachází na hranicích právě s Německem a Francií.¹⁸

V roce 1990, dne 19. června, byla na stejném místě podepsána výše uvedenými zeměmi, Schengenská prováděcí úmluva.¹⁹ Tato úmluva však od začátku své tvorby až po její schválení obsahovala řadu kritických bodů, jejichž postupné úpravy dle vytýkaných nedostatků prodlužovaly ratifikační proces, který se podařilo dovést ke zdárnému úspěchu až 26. března 1995. Před započítáním platnosti Schengenské dohody se přidaly do tohoto společenství další země, převážně z jižní Evropy, Španělsko, Portugalsko, Itálie, Řecko a také Rakousko. Na konci roku 1996 se připojily svými podpisy také Dánsko, Finsko, Švédsko. Na základě zvláštní dohody o přidružení se připojily též Norsko a Island. Dne 21. prosince roku 2007, došlo k zatím největšímu jednorázovému přijetí členských států Evropské unie. K „schengenu“ se připojily Estonsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Slovinsko, Maďarsko, Polsko, Slovensko a Česká republika.²⁰ Pro obyvatele těchto zemí, které kromě Malty tvořily tzv. východní blok a byly svým způsobem odříznuty od pokrokové západní části Evropy, se jednalo o významný krok ve splnění obecných podmínek k přiblížení se k ekonomicky prosperujícím zemím. V letech 2008 a 2011 se Schengenský prostor rozšířil o Švýcarsko, respektive Lichtenštejnsko. Připojení těchto dvou zemí bylo spíše očekávaným krokem než-li překvapivým, jelikož svojí polohou ve vnitrozemí, kdy tyto

---

¹⁷Jiří Bílý a kol., EVROPSKÁ UNIE NA ROZCESTÍ: VÝZVY A RIZIKA, České Budějovice, VŠERS, z. ú., 2017, s.49

¹⁸Ivo Šlosarčík, Právní a politický systém Evropské unie, Praha, nakladatelství Wolters Kluwer, 2017, s. 82-85.

¹⁹Schengenská dohoda a schengenská prováděcí úmluva v praxi dnešních dní, [online] 2011, [cit. 2020-01-14] dostupné z WWW: <http://www.globalpolitics.cz/zamereno-na-eu/schengenska-dohoda-a-schengenska-provadeci-umluva-v-praxi-dnesnich-dni>

²⁰Co je Schengen, [online] 2015, [cit. 2020-01-14] dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

země byly obklopeny státy, které již byly součástí „schengenu“, by nepřipojení znamenalo zbytečnou komplikaci v již tak strastiplném a nákladném projektu.

V současné době je tedy součástí Schengenského prostoru 26 zemí, z tohoto čísla jsou 4 země – Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko, členy pouze Evropského sdružení volného obchodu. Velká Británie a Irsko nejsou součástí Schengenského prostoru ve smyslu úmluvy, jelikož si zachovaly kontrolu na svých hranicích například z důvodu své geografické polohy, jsou však nápomocné ostatním zemím Schengenského prostoru v boji proti drogám, terorismu, nelegální migraci, v trestně právních věcech a aktivně se zapojují do SIS.

Vraťme se ale k samotné Schengenské prováděcí úmluvě. Tento svým rozsahem obsáhlý dokument s 142 články sloužící k provedení Schengenské dohody obsahuje, oproti dohodě, detailnější rozbor pojmů a konkrétních opatření. Za hlavní body obsahu lze považovat tyto.

- Zrušení kontrol na společných hranicích s přesunutím na vnější hranice prostoru
- Stanovení podmínek pro překračování hranic
- Oddělené odbavovací kontroly cestujících ze Schengenského prostoru na letištích a přístavech
- Sjednocení podmínek pro udělování krátkodobých víz
- Koordinace mezi příslušnými orgány za účelem ostrahy vnějších hranic
- Stanovení úlohy přepravců při potírání nedovoleného přistěhovaectví
- Povinné ohlašování státních příslušníků třetích zemí, kteří cestují z jednoho členského státu do druhého
- Stanovení pravidel týkajících se příslušnosti pro žádost o azyl
- Zavedení práva a podmínek příhraničního sledování a přeshraničního pronásledování osoby a s tím spojená spolupráce v trestně právních věcech
- Zřízení SIS (Schengenský informační systém)

V dnešní době je díky Amsterodamské a následně Lisabonské smlouvě tzv. schengenská spolupráce pod záštitou Evropské Unie, nutnou podmínkou pro členství v Unii. To znamená, že všechny státy jsou smluvně vázány k dodržování Schengenské prováděcí úmluvy a právních předpisů, které společně tvoří Schengenský kodex. Abychom tuto kapitolu mohli uzavřít, je potřeba uvést, že je v ní zmiňována i Velká Británie, která po BREXITU 1. února 2020 opouští Evropskou Unii a Evropské

společenství pro atomovou energii. Podmínky vystoupení jsou obsaženy v Dohodě o vystoupení, která stanovuje takzvané přechodné období do dne 31. prosince 2020 během něžž se stanoví podmínky, za kterých se bude Velká Británie podílet na mezinárodní spolupráci. Během přechodného období stále platí unijní právo ve Velké Británii. Přechodné období může být prodlouženo až o 2 roky, avšak rozhodnutí o prodloužení musí být přijato oběma stranami, a to nejpozději do 1. července 2020. Nyní se tedy nacházíme v přechodném období, kdy Velká Británie je stále členem Celní unie či Jednotného trhu. Kupříkladu policejní a justiční spolupráce mezi Evropskou unií a Velkou Británií probíhá za stejných podmínek jako před BREXITEM. Ačkoliv jak jsme v této kapitole zjistili, Velká Británie není součástí Schengenského prostoru, avšak spolupracuje v určitých odvětvích této úmluvy. V současné době není jasné, jak bude vypadat mimo jiné policejní spolupráce po konci přechodného období.

5 Ochrana státních hranic

Jak už bylo uvedeno v úvodu této bakalářské práce a předchozích kapitolách, migrace obyvatelstva a uprchlictví je aktuálním problémem globálního rázu. Evropská Unie a zbytek Světa před sebe staví spoustu výzev, tou aktuální je klimatická změna, kterou pocítujeme na celé planetě. Je však žádoucí, aby se Svět se svými globálními problémy začal aktivně vypořádávat a to postupně.

Jen těžko se dá přesvědčit a motivovat lidi ke změně, pokud jim nebude poskytnuta bezpečnost, která zaujímá přední postavení v Maslowově pyramidě potřeb, hned v závěsu za základními tělesnými a fyziologickými potřebami.

Pod pojmem státní hranice se většinou lidí vybaví hraniční přechody, kontrolující policejní hlídky a kolony stojících vozidel. Tato představa je však v dnešní době spíše příznakem minulosti. Hranice však nejsou jen ploty, zdi a fyzická kontrola. Moře, pohoří, pouště, rozsáhlé lesy a velké řeky, všechny tyto přírodní překážky představovaly nejpřirozenější hranice mocností, kdy zároveň sloužily k obraně či svojí nepřístupností zabráňovaly vniknutí nežádoucích a nepřátelých „kmenů“. Řada států vznikla již ve středověku a některé hranice sledující přírodní bariéry přetrvaly až do současnosti.²¹ Pyrenejské pohoří oddělující Francii a Španělsko, Alpy oddělující Švýcarsko od okolních zemí či Francii s Itálií, pohoří And oddělující Argentinu a Chile a mnoho dalších příkladů lze nalézt, kdy přírodní úkazy tvoří nechtěnou funkci při vymezování území různých zemí. Ještě častější přírodní bariérou jsou vodní toky, které netvoří jen hranice mezi jednotlivými státy, ale svojí funkci geografického dělení území plní i ve vnitrostátním měřítku jako dělení krajů, okresů či vnitřních států (USA, Německo). V Evropě je takových vodních toků několik. Řeka Dunaj tvoří část hranic Slovenska, Maďarska, Srbska, Rumunska, Bulharska a Ukrajiny. Z historického hlediska je pro dnešní podobu hranic významná též řeka Rýn, která odděluje Francii a Německo, jejichž historický spor o území se promítnul do několika zásadních konfliktů mezi těmito významnými mocnostmi. Na východě Německa tvoří hranici s Polskem řeky Nisa a Odra. V Severní Americe zase tvoří část hranice mezi USA a Kanadou Velká jezera.²²

---

²¹Hranice, proměnlivý koncept bezpečnosti, [online] 2016, [cit. 2020-01-19] dostupné z WWW: <https://vesmir.cz/cz/on-line-clanky/2016/11/hranice-promenlivy-koncept-bezpecnosti.html>

²²Tomáš Mašek a kol., Velká ilustrovaná encyklopedie zeměpisu, Praha, nakladatelství Svojtka and Co., s.r.o., 2005, s. 18

Hranice jakožto symbol státní suverenity a jako jeden z aspektů existence státu, lze tedy jak je uvedeno v předchozím odstavci, dělit na hranice pozemské (zde spadají i vodní toky), námořní a také vzdušné, kdy nároky na jejich ochranu se zásadně liší.

Vzdušné hranice jsou k ochraně brány jako nejsnazší, jelikož místa pro jejich překročení jsou striktně dána mezinárodními smlouvami a je jich pouze několik, čímž snadněji umožňují zemím rozložit své síly a prostředky pro jejich ochranu. Navíc každá osoba, která přicestuje do země letecky, musí projít kontrolou.

Daleko těžší je ochrana a kontrola pozemních hranic. Tato skutečnost je dána především tím, že lze jí nelegálně překročit takřka kdekoliv, mimo oficiální hraniční přechody, které slouží pro legální překročení. Bez nasazení moderní techniky je tak dnes ochrana pozemních hranic prakticky nemyslitelná. Za moderní technologie ve smyslu ochrany státních hranic lze považovat především termovize, noktovizory a bezpilotní letouny, takzvané drony. Tyto technologie jsou navíc doplňovány fyzickou kontrolou zajišťovanou složkami policie, jejíž příslušníci disponují technologiemi, které mohou používat v terénu. Tímto jsou myšleny čtečky čipů v cestovních dokladech, které obsahují biometrické údaje, skenery pro zjišťování padělaných či jinak pozměněných dokladů, počítače či mobilní telefony vybavené přístupem do národních tak mezinárodních databází pro bezpečnou lustraci osob.²³

Ochrana hranic tvoří pro země a jejich rozpočty velkou zátěž a ne jinak je tomu i u ochrany námořní hranice. Investice do lodí, radarů, sonarů a proškoleného personálu vzhledem k náročnosti obsluhy těchto zařízení jsou však nezbytné. V posledních letech jsou problémy spojené s ochranou námořní hranice patrné především v Evropě. Představa o tom, že Středozemní moře samo o sobě je dostatečnou bariérou mezi Evropou a Afrikou, potažmo blízkým Východem vzaly ze své při migrační krizi, která sužuje Evropu v posledních letech a zcela jistě jen tak neskončí.

5.1 Státní hranice a jejich ochrana v historickém sledu

Ochrana hranic svého území je spjata s civilizací již od jejího vzniku. Je v zájmu obyvatel určité skupiny, žijících na stejném území, kteří jsou vzájemně spojeni do jedné komunity ať etnicky či jiným způsobem chránit své hodnoty. Hranice je geografický pojem, který určuje území daného státu a jejich poloha je stanovena dle mezinárodních

---

²³ČESKO. Úplné znění zákona č.273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008, Praha, nakladatelství ARMEX PUBLISHING, s.r.o., 2014, s. 29-32

smluv. Hranice je výrazem suverenity státu a více než cokoliv jiného vyznačuje jeho svrchovanost.

První zmínky o vzniku ochrany hranic určitého území, ve smyslu této bakalářské práce můžeme vypočítat už v rozmezí třetího a čtvrtého tisíciletí před naším letopočtem, kdy v těsné blízkosti řek Eufrat a Tigris v tehdejší Mezopotámii, vznikaly první městské státy, kdy rozvojem hospodářství, zpracováním mědi a vznikem písma, byly položeny základy civilizovaného světa. Následovaly řecké městské státy Athény, Sparta, Korint, Larissa a další. Starověké Řecko je považováno za kolébkou evropské civilizace, kdy rozvojem nejrůznějších vědních disciplín a boje přispěli k budoucí podobě společnosti. Ochrana hranic území v té době spočívala primárně v ochraně měst. Tyto byly obehnané často vysokými hradbami, které byly stráženy nespočtem ozbrojených vojáků. V případě napadení například zemědělských oblastí či malých vesnic, vojenské posádky opustily město a boj probíhal na otevřených prostranstvích. Tento způsob ochrany obyvatelstva byl v té době jediným možným vzhledem k rozsahu území, které pod správu městských států náležely.

Dalším příkladem ochrany hranic území je jeden z „divů“ Světa, Velká čínská zeď, tato velkolepá stavba je typickým příkladem hranice vybudované člověkem, jejíž délka se odhaduje až na 21 000 km, kdy hlavním účelem této stavby byla ochrana před kočovnými mongolskými kmeny.

Hadrianův val svojí velikostí ani zdaleka nedosahuje rozmachu Velké čínské zdi, avšak smysl jeho vybudování byl obdobný. Tento val byl vybudován Římany jako obranné opevnění v severní Anglii v letech 122-26 našeho letopočtu. Val byl 117 km dlouhý a místy až 6 metrů vysoký. Po celé jeho délce byly postaveny velké pevnosti, signální věže, na obou stranách valu byly vykopány obranné příkopy. Pozůstatky pevností a několik dlouhých úseků valu zůstaly zachovány dodnes a v roce 1987 byly zařazeny na seznam světového dědictví UNESCO.²⁴

Významným milníkem v ochraně státních hranic je rok 1648, kdy podepsáním Vestfálského míru, který ukončil třicetiletou válku, došlo k úpravě mezinárodních vztahů, zvýšení suverenity jednotlivých zemí a k geografickému vymezení území, a tudíž usnadnění jeho ochrany. Každá země měla suverénní moc nad obyvatelstvem žijícím v jeho hranicích, nikoli však nad záležitostmi a obyvatelstvem jiných států.

---

²⁴M. Calda a spol., Family Encyclopedia of World History, překlad, Praha, Readers Digest Výběr, s.r.o., 2000, s. 205

6 Ochrana hranic Schengenského prostoru

Tato kapitola se zaměřuje na způsob ochrany hranic Schengenského prostoru a na organizace, které jsou do ní zapojeny. Ve 4. kapitole této bakalářské práce, Schengenský prostor byl rozebrán jak z historického pohledu, tak jeho funkčnost.

Všechny země, které jsou součástí Schengenského prostoru jsou vázány jasnými pravidly. Cílem kontroly hranic Schengenského prostoru je zamezit vstupu nežádoucích osob na jeho území, zamezování trestné činnosti a nastavení opatření k zabránění těchto jevů. Bez ohledu na Schengenský prostor je však v individuálním zájmu i jednotlivých států zabránit jakékoliv hrozbě pro vnitřní bezpečnost, veřejný pořádek a zdraví osob.

6.1 Vnitřní hranice Schengenského prostoru

Podle Schengenského hraničního kodexu, může členský stát za mimořádných okolností dočasně znovu zavést ochranu svých vnitřních hranic, pokud existuje „závažná hrozba pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost“. Jestliže lze hrozby, jež jsou motivací pro znovuzavedení, předvídat, musí dotyčný členský stát co nejdříve oznámit dalším členským státům a Komisi EU všechny příslušné informace o rozsahu a trvání znovuzavedení a jeho důvody. Komise EU může k oznámení vydat stanovisko, na jehož základě se mohou uskutečnit konzultace mezi členskými státy a Komisí. V naléhavých případech může být znovuzavedení vykonáno okamžitě.²⁵

Z výše uvedené citace je tedy patrné to, že členské státy, které jsou součástí Schengenského prostoru, předaly část svých pravomocí do rukou Evropské Unie, potažmo jejích orgánů.

Kontrola vnitřních hranic ve smyslu ochrany státních hranic je tedy pouze namátková, prováděná mobilními hlídkami policie, které plní konkrétní úkoly stanovené globální či vnitrostátními potřebami. Pod tímto si můžeme uvést příklady jako je namátková kontrola osobních a nákladních vozidel na hraničních přechodech, kontrola osob pohybujících se v blízkosti hranic území dané země či kontrola totožnosti osob na mezinárodních letištích.

---

²⁵Sdělení ke správě Schengenu, [online] 2011, [cit. 2020-01-20] dostupné z WWW: http://www.euroskop.cz/gallery/63/1915518759_sdeleni_ek_sprava_schengenu.pdf

6.2 Vnější hranice Schengenského prostoru

Pro ochranu vnějších hranic Schengenského prostoru je používán systém evropské integrované správy hranic. Dříve nesly přímou odpovědnost ochrany vnějších hranic členské státy, které byly o to více dotovány Evropskou unií pro účely efektivní ochrany hranic. Členské státy navíc mohou žádat o další pomoc ostatní členské státy, Europol nebo Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, o němž můžeme nalézt informace také pod zkratkou EASO.

Hlavním nástrojem Evropské unie pro integrovanou správu hranic, jež slouží členským státům za tímto účelem je však Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž, kterou veřejnost zná spíše pod zkratkou FRONTEX. Této agentuře je věnována následující kapitola a stejně tak je v ní rozebráno nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) číslo 2016/1624, které zásadně upravuje pravomoci FRONTEXU s ohledem na zlepšení spolupráce mezi touto agenturou a členskými státy. Členské státy též mohou spolupracovat na vnějších hranicích EU s tzv. třetími zeměmi, a to například společnými policejními kontrolami, avšak tato spolupráce nesmí být v rozporu s cíli agentury FRONTEX.

7 FRONTEX

V této kapitole se dozvíme více o agentuře FRONTEX, která přímo souvisí a je nedílnou součástí ochrany vnějších hranic. Nicméně jsou na první pohled patrné nedostatky ve fungování tohoto projektu.

V roce 2001, konkrétně 11. září došlo k teroristickým útokům v USA. Tento den je považován za milník, kdy si Svět uvědomil nebezpečí, které představuje islámský terorismus a otevřela se tím nová kapitola ve vývoji národní bezpečnosti.

Tento faktor položil základy, a ještě zvýraznil potřebu pro vznik společné evropské agentury pro ochranu vnějších hranic EU, kdy s touto myšlenkou již pracovaly členské státy v čele s Německem, Francií a Itálií. Vzhledem k tomu, že se blížil rok 2004 a s ním plánovaný vstup zemí východní Evropy do tohoto společenství, začaly se objevovat v celku oprávněné obavy, jak bude vypadat bezpečnostní situace a zda nově přichozí země budou schopny udržet standard v ochraně vnějších hranic.²⁶

S cílem posílení spolupráce v oblasti migrace a bezpečnosti, byla nařízením Rady EU v říjnu roku 2004 založena agentura FRONTEX, tedy Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž. Oficiálním datem, kdy začala agentura vykonávat svoji činnost je 30. červen 2005. Sídlo agentury bylo zřízeno v nově přijaté zemi do Evropské unie, konkrétně v Polsku a jejím hlavním městě Varšavě. Založení agentury bylo důležitým krokem pro integrovanou ochranu hranic Evropské unie.

V čele agentury stojí správní rada, která se skládá z 27 zástupců, volených členskými státy a dále 2 členů Evropské komise. O všech zásadních rozhodnutích, která správní rada učiní je vedeno hlasování, kdy pro přijetí je potřeba nadpoloviční většina hlasů. Zodpovědnost za chod agentury, který zastupuje agenturu i na venek při jednání s nejrůznějšími partnery v čele s členskými státy Evropské unie je výkonný ředitel, jímž je Fabrice Leggeri.

Rozpočet agentury tvoří především finanční prostředky z rozpočtu Evropské unie a příspěvků od zemí přidružených k Schengenu. Rozpočet agentury se rok od roku

---

²⁶ M. Hrabálek, Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní, Brno, Masarykova univerzita, 2012, s. 79-88

zvyšuje, ačkoliv s tím velká část států Evropské unie nesouhlasí. Pro rok 2020 by měl rozpočet stanoven na 8,6 miliardy korun.²⁷

Hlavními úkoly agentury FRONTEX jsou uvedeny tyto:

- Poskytování příslušníků donucovacích orgánů členských států a zemí přidružených k Schengenu společně s plavidly, letadly a vybavením k ostraze hranic oblastem vnějších hranic, které potřebují dodatečnou pomoc
- Koordinace operativní spolupráce mezi členskými státy v oblasti řízení vnějších hranic
- Analýza rizik ohrožení bezpečnosti hranic Evropské unie
- Sledování situace na vnějších hranicích Evropské unie a poskytování aktuálních informací a varování členským státům Evropské unie a zemím přidruženým k Schengenu, Evropské komisi a dalším agenturám
- Hodnocení zranitelnosti z pohledu hodnocení kapacity a připravenosti každého členského státu a země přidružené k Schengenu čelit výzvam na svých vnějších hranicích, včetně migračního tlaku
- Evropská spolupráce při výkonu funkcí pobřežní stráže
- Sdílení zpravodajských informací o trestné činnosti
- Návratové operace, jejich financování a pomoc s koordinací návratu osob, které nemají právo k pobytu na území Evropské unie jednotlivým členským státům
- Vnější vztahy ve smyslu spolupráce se zeměmi, které nejsou členy Evropské unie nebo Schengenu
- Výzkum a inovace
- Zajišťování odborné přípravy a vzdělání pro příslušníky pohraniční a pobřežní stráže Evropské unie²⁸

Z úkolů, které FRONTEX plní je jasně patrná jeho role na úseku ochrany vnějších hranic, která zůstává z větší míry na samotných zemích (členských státech) a jejich bezpečnostních sborech, které zavádějí opatření naplňující přijatelnou úroveň

---

²⁷Evropská pobřežní a pohraniční stráž, [online] 2020, [cit. 2020-01-29] dostupné z WWW: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/frontex-evropska-unie-evropska-pobrezni-a-pohranicni-straz_2001021836_pj

²⁸FRONTEX, [online] 2019, [cit. 2020-02-05] dostupné z WWW: <https://frontex.europa.eu/cs/co-delame/hlavni-ukoly/>

bezpečnosti v Evropské unii, kdy agentura FRONTEX působí spíše na rovině koordinační. FRONTEX však zůstává závislý na členských státech, především na rozsahu sdílených informací. Informace, které členské státy poskytnou FRONTEXU, ať už o počtech migrantů zadržovaných na určitém území či jiných nelegálních aktivitách významně ovlivňují rozsah a způsob uplatnění výše uvedených úkolů FRONTEXU.

V roce 2016, přesněji 14. září bylo vydáno nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 2016/1624 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž. Toto nařízení bylo následkem nedostatečně pružné reakce agentury na evropskou migrační krizi z počátku roku 2015, kdy ještě více zesílil skeptický postoj většiny členských zemí a prohlubování nedůvěry v tuto agenturu, do které odcházely ročně nemalé finanční prostředky.

Výše uvedené nařízení č. 2016/1624 stanovilo priority, na které by se měla agentura FRONTEX zaměřit a došlo k rozšíření kompetencí. Při podrobnějším prozkoumání tohoto nařízení je patrné, že agentura FRONTEX se zaměřuje na důkladnější monitoring migračních proudů a za tímto účelem byla také nově zřízena rezervní jednotka rychlého nasazení. Tato jednotka se skládá z 1500 osob, kdy se jedná primárně o příslušníky bezpečnostních sborů členských zemí, které jsou členské země povinny neprodleně poskytnout k ochraně vnějších hranic Evropské unie v případě nutnosti rychlého zásahu.²⁹ Co však zůstalo nezměněno je role vnitrostátních orgánů, které jsou přímo zodpovědné za správu hranic, zde zůstaly kompetence stejné a zůstala tak alespoň z části zachována suverenita členských zemí v problematice ochrany vnějších hranic.

---

²⁹NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/1624, ze dne 14. září 2016, o Evropské pohraniční a pobřežní stráž a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 a zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007, nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 rozhodnutí Rady 2005/267/ES. Dostupné z INTRANET Policie České republiky/KŘP JČK/Odbor mezinárodních vztahů. (PDF formát)

8 Česká republika a její připravenost na migrační krizi

Česká republika, jakožto středobod Evropy, nečelí migraci z tzv. postkoloniálních zemí, čímž se výrazně liší od západoevropských zemí jako je například Francie nebo Velká Británie. Kolonialismus již byl minimalisticky rozebrán v druhé kapitole této bakalářské práce. Jak je známo, území České republiky bylo až do roku 1918 součástí Rakouska-Uherska, které v 19. století a na začátku 20. století prohrálo v „Závodě o Afriku“. I toto je jeden z důvodů proč Česká republika dnes drží konzervativní přístup k migraci a spíše se zaměřuje na diplomacii a řešení příčin migrace v zemích, odkud migranti přicházejí. Státem řízená migrace je mnohonásobně menším bezpečnostním rizikem než migrace neřízená a dává také větší možnosti z hlediska integrace. Tento směr řešení problému zdá se správný a Česká republika v tomto ohledu nachází porozumění i od ostatních zemí Evropské unie, nejen u zbylých členů V4, Maďarska, Polska a Slovenska.

Západní velmoci dnes, ve špatném slova smyslu „sklízí“ ovoce za kolonizaci, kdy z Afriky a Asie odvážely nerostné bohatství, exotické suroviny a zotročovaly obyvatele těchto kontinentů. Ačkoliv většina afrických zemí získala v druhé polovině 20. století nezávislost, evropské velmoci si přesto ponechaly z bezpečnostních a ekonomických důvodů svůj politický vliv na jednotlivé státy. Francie, Velká Británie, Itálie, Belgie a další však zůstaly chťe nechtě propojeni s bývalými koloniemi v mnoha směrech jako je zejména jazyk či náboženství.

Velká část migrantů proto směřuje spíše do zemí, kde je pro ně snadnější se aklimatizovat, ať už z jazykových důvodů, přítomnosti části rodiny či početné komunity migrantů ze stejné země. Například ve Francii žije početná menšina migrantů z Alžírsko, Pobřeží Slonoviny a Nigérie, přesná čísla, jak uvádí Eurostat však k dispozici nejsou, jelikož ve Francii je zakázáno vést statistiku podle náboženství či země původu.³⁰

Ačkoliv Francie v čele s prezidentem Macronem prosadila v dubnu 2018 přísnější imigrační zákon, počet žádostí o azyl klesá jen velmi pozvolně. Rekordní čísla z roku 2017, kdy bylo ve Francii podáno téměř 120 000 žádostí o azyl se snad opakovat nebudou.

---

³⁰Francie, data o migrantech, [online] 2018, [cit. 2020-02-06] dostupné z WWW: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/francie-migranti-data-afghanci-albanci-gruzini.A180830_141941_zahranicni_kha

V porovnání s těmito čísly se zdá 2586 azylantů žijících v roce 2018 na území České republiky jako zanedbatelné číslo. Avšak ještě jedna migrační vlna masového charakteru je v tomto století očekávána. V Africe totiž v současnosti dochází k demografické revoluci s typicky vysokým růstem obyvatelstva v disharmonii s ekonomickým růstem. Je i na tuto výzvu Česká republika připravena?³¹

V současné době funguje v České republice několik azylových středisek, která jsou pod záštitou Ministerstva vnitra.

Přijímací střediska - Praha letiště V. Havla / Zastávka u Brna (kapacita 98 lůžek)

Přijímací středisko slouží k ubytování nově příchozích žadatelů o mezinárodní ochranu, a to až do doby ukončení základních vstupních procedur:

- identifikace totožnosti,
- zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany
- vstupní pohovor a sociální šetření,
- předepsaná vstupní zdravotní prohlídka.

Přijímací středisko není možné **volně opustit**.

Je zde poskytováno ubytování, strava, základní hygienické potřeby a lékařská péče a žadatelé mají k dispozici sociální a psychologické služby a mohou se účastnit volnočasových aktivit, navštěvovat výtvarné dílny apod.

Pobytová střediska - Havířov/Kostelec n. Orlicí/Zastávka u Brna (kapacita 318 lůžek)

Slouží k ubytování žadatelů, kteří prošli předepsanými vstupními procedurami v přijímacím středisku, a to po dobu řízení ve věci jejich žádostí o mezinárodní ochranu. Žadatelé mohou svobodně střediska opouštět nebo využít možnosti pobytu v soukromí. Důraz je kladen na sociální práci doplněnou o volnočasové aktivity.

Integrační azylová střediska – Brno/Havířov/Předlice/Jaroměř (kapacita 208 lůžek)

Slouží osobám, kterým byla přiznána mezinárodní ochrana a které vstoupily do Státního integračního programu a požádaly o dočasné ubytování v IAS.

---

³¹Jiří Bílý a kol., Migrace-OSUDOVÁ OTÁZKA PRO ČESKOU A SLOVENSKOU REPUBLIKU?, České Budějovice, VŠERS, z. ú., 2018, s.9-10

Doba strávená v IAS (max. 18 měsíců) slouží především k osvojení českého jazyka a získání samostatného bydlení a zaměstnání. Ubytování v IAS je zpoplatněno. Práva a povinnosti osob s přiznanou mezinárodní ochranou jsou na trhu práce, v sociální a zdravotní oblasti stejná, jako práva a povinnosti občanů ČR.

Zařízení pro zajištění cizinců - Balková/Bělá pod Bezdězem/Vyšní Lhoty (kapacita dle stanovených opatření)

Slouží primárně k zajištění cizinců, kterým bylo vydáno pracovníky cizinecké policie rozhodnutí o správním vyhoštění a o zajištění. Klientelu tvoří osoby, které se pobytem na území ČR dostaly do rozporu se zákony ČR. Akcent je kladen zejména na kroky spojené se ztotožněním klienta (ten je často bez platných dokladů). Zajištěny mohou být jen osoby ve věku nad 15 let. Vnější ostrahu zajišťuje Policie ČR, vnitřní smluvní bezpečnostní agentura. Těžištěm práce SUZ je v tomto ohledu poskytnutí ubytování a stravy, o celou další plejádu služeb se stará zdravotnický personál i sociální pracovníci.³²

8.1 Nástroje a předpisy pro ochranu státních hranic ČR při migrační krizi

Základním strategickým rámcem migrační politiky je Strategie migrační politiky ČR z roku 2015, která definuje sedm prioritních oblastí – integrace; nelegální a návratová politika; azyl; vnější dimenze migrační politiky; volný pohyb osob v EU a schengenská spolupráce; legální migrace; mezinárodní a evropské závazky ČR v oblasti migrace. Aktualizovaná strategie postihuje všechny klíčové aspekty problematiky migrace a je nanejvýš vhodným nástrojem upravujícím migrační politiku v ČR.³³

V České republice dále existuje z roku 2015 dokument „Analýza hrozeb pro ČR“, na jehož základě byl aktualizován krizový plán řízení Migrační vlna velkého rozsahu. Tento plán byl zřízen pro případ, že by instituce jako je například Policie ČR, správní úřady krajů a obcí s rozšířenou působností nebyly schopné koordinované spolupráce tak, jak je to běžné za normální situace.

Bezpečnost, můžeme charakterizovat jako stav při kterém je zajištěna svrchovanost a územní celistvost republiky a jsou chráněny demokratické základy a ochrana životů,

³²Zařízení pro cizince Bělá/Jezová, [online] 2017, [cit. 2020-02-08] dostupné z WWW: <http://www.suz.cz/co-delame/provoz-zarizeni/zc-bela-jezova/>

³³Audit národní bezpečnosti, [online] 2016, [cit. 2020-02-08] dostupné z WWW: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>, s.68

zdraví občanů a majetku. Vnitřní bezpečnost dle zákona č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky* zajišťují ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby, státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby. Vnější bezpečnost České republiky zajišťují dle tohoto zákona ozbrojené síly, tedy AČR, která však za daných okolností se podílí také na vnitřní bezpečnosti státu, kdy vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil jsou součástí ostatních složek IZS (Integrovaný záchranný systém), a proto bude též zahrnuta do této bakalářské práce. Vyčleňování předurčených sil a prostředků AČR, nebo-li vojáků, občanských zaměstnanců, potřebné techniky a materiálu ve prospěch IZS se realizuje v souladu se Směrnicí náčelníka Generálního štábu Armády České republiky k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky, čj. 325-7/2013-1160 ze dne 19. prosince 2013.³⁴

Česká republika se může pyšnit jedním z nejpropracovanějších systému spolupráce mezi jednotlivými složkami záchranného systému, který je znám pod zkratkou IZS. Integrovaný záchranný systém je upraven zákonem č. 239/2000 Sb. *o integrovaném záchranném systému* a pro účely tématu bakalářské práce především při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Dalším důležitým právním předpisem je zákon č. 191/2016 Sb., *Zákon o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů*.

Tento zákon upravuje v návaznosti na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanovuje kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex), ochranu státních hranic České republiky proti jejich nedovolenému překračování a vymezuje působnost Ministerstva vnitra a Policie České republiky v této oblasti státní správy.

Ze zákona č. 191/2016 Sb., v souladu s ochranou hranic je potřeba uvést zejména tyto paragrafy hlavy IV o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic.

§ 11

Opatření vlády

---

³⁴ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

(1) Vláda může opatřením obecné povahy dočasně znovu zavést ochranu vnitřních hranic.

(2) Opatření obecné povahy podle odstavce 1 stanoví časový a územní rozsah dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic a způsob provádění ochrany vnitřních hranic.

(3) Opatření obecné povahy podle odstavce 1 může dále stanovit, že vnitřní hranice lze překračovat pouze v místě a v době v něm určených.

(4) V případě, že vydání opatření obecné povahy podle odstavce 1 předcházelo dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic mimořádným opatřením podle § 12 odst. 1 a toto mimořádné opatření nepozbylo platnosti, vláda opatřením obecné povahy podle odstavce 1 mimořádné opatření zruší.

(5) Odpadnou-li důvody pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic podle odstavce 1, vláda jej zruší opatřením obecné povahy.

§ 12

Mimořádné opatření ministerstva

(1) V případě bezprostřední vážné hrozby pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost může ministerstvo mimořádným opatřením dočasně znovu zavést ochranu vnitřních hranic. Mimořádné opatření ministerstva je opatřením obecné povahy.

(2) Mimořádné opatření ministerstva stanoví časový a územní rozsah dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic a způsob provádění ochrany vnitřních hranic.

(3) Mimořádné opatření ministerstva může dále stanovit, že vnitřní hranice lze překračovat pouze v místě a v době v něm určených.

(4) Odpadnou-li důvody pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic podle odstavce 1, ministerstvo mimořádné opatření zruší opatřením obecné povahy.

(5) Mimořádné opatření ministerstva pozbývá platnosti nejpozději 5 dnů ode dne nabytí jeho účinnosti.

§ 13

Zvláštní ustanovení o vydávání opatření obecné povahy

(1) Na opatření obecné povahy podle tohoto zákona se § 172 správního řádu nepoužije.

(2) Opatření obecné povahy se oznamuje veřejnou vyhláškou ministerstva.

(3) Informace o opatření obecné povahy se uveřejňuje v celoplošném rozhlasovém a televizním vysílání. Každý, kdo provozuje televizní nebo rozhlasové vysílání, je povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti ministerstva neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit informaci o opatření obecné povahy. Provozovatel televizního vysílání je povinen zajistit souběžné vysílání zprávy o opatření obecné povahy v titulkové podobě. Stejným způsobem se uveřejňuje informace o zrušení opatření obecné povahy.

(4) Do opatření obecné povahy a jeho odůvodnění může každý nahlédnout u ministerstva.

(5) Opatření obecné povahy nabývá účinnosti dnem v něm uvedeným nebo okamžikem vyvěšení.

§ 14

Oprávnění policie při dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic

(1) Ochranu vnitřních hranic zajišťuje policie.

(2) Za účelem ochrany vnitřních hranic může policista provést kontrolu na nejbližším místě od vnitřních hranic, které je vhodné pro provedení kontroly. Při této kontrole je policista oprávněn zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku, provést prohlídku zavazadel, a je-li to třeba ke zjištění skutečností, které jsou důvodem pro odeprání vstupu cizinci na území České republiky podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky, provést prohlídku osoby. Prohlídku osoby provádí osoba stejného pohlaví a lze ji provádět s využitím přímých fyzických kontaktů nebo přímého pozorování odhaleného těla této osoby včetně prohlídky oděvních svršků osoby a věcí, které má tato osoba u sebe v době prohlídky.

(3) Za účelem ochrany vnitřních hranic je policista do vzdálenosti 10 kilometrů od vnitřních hranic oprávněn vstupovat na jiný než veřejně přístupný pozemek v součinnosti s jeho vlastníkem nebo oprávněným uživatelem; je-li to nezbytně nutné k plnění úkolů souvisejících s ochranou hranic a hrozí-li nebezpečí z prodlení, lze na tyto pozemky vstupovat bez součinnosti s vlastníkem nebo oprávněným uživatelem.

§ 15

Umístění bezpečnostního prostředku k zabránění nedovolenému překračování vnitřních hranic

(1) Při dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic je policie oprávněna použít technický prostředek zabraňující nedovolenému překračování vnitřních hranic dopravními prostředky (dále jen „bezpečnostní prostředek“).

(2) Policie je oprávněna umísťovat bezpečnostní prostředek ve vzdálenosti do 50 metrů od vnitřních hranic. Vyžadují-li to přírodní, technické nebo bezpečnostní okolnosti, lze tak učinit i nad tuto vzdálenost, nejvýše však do vzdálenosti 1 kilometru od vnitřních hranic.

(3) Před umístěním bezpečnostního prostředku je policie povinna vyrozumět vlastníka pozemku o tomto záměru a poučit ho o právech a povinnostech, které mu umístěním bezpečnostního prostředku vznikají.

(4) V hraničním pruhu se bezpečnostní prostředek umísťuje jen výjimečně.

(5) Bezpečnostní prostředek, pokud to jeho charakter dovoluje, se označuje nápisem „Majetek Policie České republiky, jeho zničení, poškození, neoprávněné přemístění nebo neoprávněné odstranění se trestá“.³⁵

(6) Každý je povinen zdržet se činnosti, kterou může znemožnit nebo ztížit umístění bezpečnostního prostředku nebo takový prostředek zničit, poškodit, neoprávněně přemístit nebo neoprávněně odstranit.

Pravomoci Policie ČR, mimo jiné při ochraně státních hranic dále upravuje zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. Tento právní předpis stanovuje všechna oprávnění, která policista může uplatňovat na území České republiky za účelem úspěšného dosažení konkrétních úkolů a při mezinárodní spolupráci. Právě v tomto zákoně nalezneme pod ustanovením § 22 oprávnění povolát AČR a další ozbrojené složky k plnění úkolů policie, tedy i při ochraně státních hranic, a to zejména ve chvíli, kdyby došlo k zesílení tlaku na státní hranice ČR s cílem ilegálně vstoupit na toto území, tranzitovat přes toto území dále do zemí EU nebo v něm ilegálně pobývat.

---

³⁵ČESKO. Zákon č.191/2016 Sb. o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-191?text=z%C3%A1kon+o+ochran%C4%9B+hranic#f5831337>

Povolávání vojáků, příslušníků Vězeňské služby České republiky a Celní správy České republiky k plnění úkolů policie

(1) Pokud síly a prostředky policie nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, může vláda České republiky povolat k plnění úkolů policie vojáky v činné službě a příslušníky Vězeňské služby České republiky nebo Celní správy České republiky. Vojáky a příslušníky lze povolat na nezbytnou dobu.

(2) Vojáci a příslušníci povolání podle odstavce 1 mají při plnění úkolů policie oprávnění a povinnosti policisty; vláda České republiky může rozsah těchto oprávnění a povinností omezit.

(3) Vojáci a příslušníci povolání podle odstavce 1 prokazují svou příslušnost k plnění úkolů policie svým předepsaným stejnokrojem s vnějším označením „POLICIE“, průkazem potvrzujícím oprávnění k plnění úkolů policie, popřípadě i ústním prohlášením. Při tom postupují podle § 12.

(4) Ministerstvo stanoví vyhláškou vzory vnějšího označení „POLICIE“ a průkazu potvrzujícího oprávnění k plnění úkolů policie a způsob prokazování příslušnosti.

Dalšími paragrafy zákona o Policii České republiky je zapotřebí uvést tyto:

§ 27 odst. 1 písm. d), zákon č. 273/2008 Sb.

Zajištění cizince – policista je oprávněn zajistit cizince, jestliže je důvod se domnívat, že cizinec neoprávněně vstoupil na území České republiky nebo zde neoprávněně pobývá.

Při zajištění cizince stejně jako u občana státní příslušnosti České republiky, může policista využít oprávnění dle ustanovení § 51 a § 53 zákona č. 273/2008 Sb., a proti osobě použít donucovací prostředky dle ustanovení § 52 zákona č. 273/2008 Sb. Za zákonné donucovací prostředky lze považovat tyto.

- a) Hmaty, chvaty, údery a kopy
- b) Slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek
- c) obušek a jiný úderný prostředek
- d) vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky
- e) vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle § 56 odst. 5

- f) zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla
- g) vytlačování vozidlem
- h) vytlačování štítem
- i) vytlačování koněm
- j) služební pes
- k) vodní stříkač
- l) zásahová výbuška
- m) úder střelnou zbraní
- n) hrozba namířenou střelnou zbraní
- o) varovný výstřel
- p) pouta
- q) prostředek k zamezení prostorové orientace

Pro kontrolu vozidel, která se dostanou na území České republiky či jsou zastavena na hranicích, využívají příslušníci Policie České republiky oprávnění dle ustanovení § 42 zákona č. 273/2008 Sb., které v případě krizové situace volně navazuje na § 14 zákona č. 191/2016 Sb. o ochraně státních hranic České republiky.

§ 42

Zastavení a prohlídka dopravního prostředku

(1) Policista je oprávněn zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku,

a) pronásleduje-li pachatele úmyslného trestného činu, nebo

b) pátrá-li po pachateli úmyslného trestného činu nebo po věcech z takového trestného činu pocházejících anebo s takovým trestným činem souvisejících,

má-li důvodné podezření, že se v dopravním prostředku takový pachatel nebo věci nachází.

(2) Policista je oprávněn zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku, má-li důvodné podezření, že používáním dopravního prostředku, na dopravním prostředku nebo v souvislosti s dopravním prostředkem byl spáchán trestný čin.

(3) Policista je oprávněn zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku, pátrá-li po

a) osobách hledaných, pohřešovaných nebo protiprávně se zdržujících na území České republiky,

b) zbraních, střelivu, výbušninách, omamných a psychotropních látkách a jedech, nebo

c) věcech pocházejících z trestné činnosti anebo souvisejících s trestnou činností, má-li důvodné podezření, že se v dopravním prostředku taková osoba nebo věc nachází.

(4) Policista je oprávněn při zajišťování bezpečnosti prostředků veřejné hromadné dopravy před útoky na jejich provoz a na bezpečnost cestujících v těchto prostředcích provést prohlídku zavazadla, jakož i prostředku veřejné hromadné dopravy, za účelem zjištění, zda v nich není přepravována věc, která by mohla být použita k takovému útoku. Obdobně je oprávněn provést prohlídku osoby za účelem zjištění, zda takovou věc nepřechovává.

(5) Policista je oprávněn při zajišťování bezpečnosti prostředků veřejné hromadné dopravy a při zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti v těchto prostředcích k

a) bezplatné přepravě těmito prostředky,

b) bezplatnému používání telekomunikačních zařízení instalovaných v těchto prostředcích.

(6) Policista je oprávněn za účelem provedení prohlídky dopravního prostředku otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.³⁶

V případě krizové situace, ochrany státních hranic České republiky při migrační vlně velkého rozsahu, existuje zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů. Ten stanovuje pravomoci, působnost a postup orgánů územně samosprávných či státních, povinnosti fyzických a právnických osob. Krizové řízení dle tohoto zákona lze chápat jako souhrn činností těchto subjektů, zejména ve smyslu přípravy na krizovou situaci, její odstranění a ochranu kritické infrastruktury, jejíž narušení by mělo dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu.

---

³⁶ČESKO. Úplné znění zákona č.273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008, Praha, nakladatelství ARMEX PUBLISHING, s.r.o., 2014, s. 15-26

Orgány krizového řízení

- Vláda ČR
- ministerstva a jiné ústřední správní úřady
- Česká národní banka
- orgány kraje a další orgány s působností na území kraje
- orgány obce s rozšířenou působností,
- orgány obce
- ostatní orgány s územní působností (Bezpečnostní rady, Ústřední krizový štáb, Krizový štáb kraje a Krizový štáb obce s rozšířenou působností)

Krizové stavy

Jsou upraveny zákonem č. 240/2000 Sb., respektive ústavním zákonem č. 110/1998 Sb. a vyhlášují se v případě vzniku bezpečnostních hrozeb. Krizové stavy máme dle legislativy v České republice celkem čtyři.

Stav nebezpečí – vyhláší hejtman kraje či primátor hlavního města Prahy a to po dobu 30 dnů, pokud by tento stav trval déle, musí jej odsouhlasit Vláda ČR

Nouzový stav – vyhláší Vláda ČR s platností pro celé území republiky či jeho část, v případě jeho prodloužení na dobu delší než 30 dnů, je nutný souhlas většiny poslanecké sněmovny

Stav ohrožení státu – vyhláší Parlament ČR na návrh Vlády, pokud je ohrožena svrchovanost státu nebo jeho územní celistvost nebo demokratické základy, kdy doba tohoto stavu není omezena

Válečný stav – vyhláší Parlament ČR je-li napadena ČR nebo je-li třeba plnit spojenecké závazky o společné obraně proti napadení, a stejně jako u stavu ohrožení státu není doba vyhlášení limitována.

Bezpečnostní rada státu

Jedná se o hlavní a stálý orgán vlády České republiky pro koordinaci bezpečnosti a jejího zajištění při hrozbě či krizové situaci. Má celkem 5 pracovních výborů (Výbor pro obranné plánování, Výbor pro civilní nouzové plánování, Výbor pro zpravodajskou činnost, Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky, Výbor pro vnitřní bezpečnost) a je zřízena ústavním zákonem, konkrétně čl. 9 zákona č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky.

Bezpečnostní radu státu tvoří:

- Předseda vlády ČR (funkce předsedy rady)
- 1. místopředseda vlády ČR a ministr financí (funkce místopředsedy rady)
- 8 ministrů vlády ČR (ostatní členové rady) – resortů vnitra, obrany, zahraničních věcí, průmyslu a obchodu, dopravy, zdravotnictví, zemědělství a životního prostředí
- Dalšími stálými účastníky Bezpečnostní rady státu jsou vedoucí úřadu vlády ČR, předseda správy státních hmotných rezerv, guvernér české národní banky, prezident české republiky

Tímto jsme shrnuli nástroje související s legislativou při ochraně státních hranic. Vzhledem k poloze české republiky a regulaci ze strany evropské unie, lze hodnotit legislativní prostředky jako dostatečné, avšak jejich uplatnění v praxi by zcela jistě přinesla nové výzvy.

II. Praktická část

Abychom naplnili cíl této bakalářské práce, kterým je mimo jiné stanovení způsobu řešení problému ochrany státních hranic s ohledem na potřeby moderní společnosti, musíme stanovit hypotézu.

Prioritou dnešní moderní společnosti je ekonomický prospěch a zvyšování životní úrovně. V tomto ohledu lze jako kladný prostředek pro dosažení této priority brát zavedení Schengenského prostoru, který již byl rozebrán v samostatné kapitole teoretické části bakalářské práce. Evropské země zrušením hraničních kontrol a vytvořením podmínek pro volný pohyb zboží a osob, vytvořily pro své občany vhodné podmínky pro seberealizaci, změnu životního stylu a možnost se ekonomicky posunout do naprosto jiné dimenze, kdy toto mělo pozitivní dopad na zdravou ekonomiku členských zemí.

Otevření hranic však přineslo i své nevýhody, nejen v nekontrolovaném odlivu pracovní síly a hledání způsobu, jak je nahradit. Otázka vnitřní bezpečnosti a jak jí udržet, když neexistuje kontrola na hranicích mezi členskými zeměmi se stalo výzvou nejen pro Českou republiku, na niž bude zaměřena tato praktická část.

Policie České republiky, která je pověřena ochranou státních hranic a je garantem bezpečnosti, ochrany obyvatel a majetku, se potýká s odchodem příslušníků od sboru buďto k jiným ozbrojeným složkám, anebo do civilního sektoru.

Tabulka počtu služebních míst Policie ČR/jejich obsazenost³⁷

Rok	2018	2019	2020
Počet míst	43 152	43 171	43 171*
Obsazenost	40 690	40 588	40 174*

*možnost změny do konce roku 2020 (data z února 2020)

Z výše uvedené tabulky můžeme tedy vypočítat, že ačkoliv se počet míst u Policie ČR zvyšuje, snižuje se jejich obsazenost z důvodu odchodů a nízkého počtu nově nábíraných občanů. Současný ministr vnitra Jan Hamáček stejně jako jeho předchůdci se sice snaží získat finanční prostředky na zvýšení platů policistů, ať už v základních tarifech, zvýšením rizikových či stabilizačních příspěvků ale přesto Policie ČR pokulhává za svými hlavními konkurenty a postupně ztrácí konkurenční schopnost na trhu práce.

³⁷Vlastní tvorba za použití dat Intranetu PČR

Trend v dnešní společnosti, kdy mladí lidé mnohem méně sportují, snižuje se u nich zájem o volnočasové aktivity, kdy tento zájem spíše věnují sociálním sítím a virtuálnímu prostředí internetu, není pro Policii ČR a ostatní ozbrojené složky dobrou vyhlídkou z hlediska budoucí personální obsazenosti volných pozic. Kolektivní sporty, kroužky a trávení volného času venku s kamarády též formuluje osobnost každého jedince a pomáhá poté v budoucnu pro snazší adaptaci v pracovním kolektivu, který je u ozbrojených složek Policii ČR nevyjímaje, dosti specifický. Určitým mínusem je i fakt, že velká část mladých lidí, kteří úspěšně dokončí středoškolské vzdělání maturitní zkouškou, tak dále pokračují ve studiu na vysokých školách. Toto je nejspíše příčina špatné informovanosti veřejnosti ze strany Policie ČR o kariérním růstu, kdy středoškolské vzdělání s maturitou stačí policistům až do 6. tarifní třídy hodnostních označení, tedy pozic, kterých je u Policie ČR suverénně nejvíce.

Dalším faktorem, který spíše odrazuje zájemce o službu u Policie ČR jsou fyzické požadavky na uchazeče. Ty se skládají ze čtyř disciplín, kdy pro úspěšné dokončení této fáze podmínek pro přijetí, je zapotřebí absolvovat všechny disciplíny, a to s alespoň minimálním počtem dosažených bodů. Právě fyzické a psychologické testy jsou pro velkou část uchazečů nezdolatelnou překážkou.

1. Člunkový běh, 4x 10 metrů³⁸

Výkon	Body
14, 5 sekundy	4
13, 4 sekundy	6
12, 3 sekundy	8
11, 6 sekundy	10
11, 2 sekundy	12
10, 8 sekundy	14

2. Klik vzpor ležmo (opakovaně)³⁹

Počet opakování	Body
18	4
22	6
26	8
30	10
34	12
38	14

³⁸Vlastní tvorba za použití dat Intranetu PČR

³⁹Vlastní tvorba za použití dat Intranetu PČR

3. Celomotorický test (opakovaně pod dobu 2 minut)⁴⁰

Počet opakování	Body
18	4
22	6
26	8
30	10
34	12
38	14

4. Běh na 1000 metrů⁴¹

Výkon minuty:sekundy	Body
5:15	4
4:50	6
4:30	8
4:10	10
3:50	12
3:30	14

Tímto se dostáváme k hypotéze a to je taková, zda by bylo možné přenechat některá místa působnosti, při ochraně státních hranic z hlediska nedostatku policistů, soukromým bezpečnostním agenturám. Tato působnost by byla striktně vymezena zákonem a vztahovala by se pouze na mimořádnou událost spojenou s migrační vlnou velkého rozsahu.

Informace, které budou dále uvedeny, byly získány po e-mailové komunikaci s náborovou specialistkou Anetou Pohůnkovou. Ta pracuje v české pobočce největší světové bezpečnostní agentury G4S. Po nastínění situace došlo k předání informací o požadavcích na uchazeče o práci u této bezpečnostní agentury, kdy následně byly tyto požadavky porovnány s požadavky Policie ČR.

---

⁴⁰Vlastní tvorba za použití dat Intranetu PČR

⁴¹Vlastní tvorba za použití dat Intranetu PČR

Požadavky bezpečnostní agentury G4S na uchazeče

- ukončené středoškolské vzdělání (min. výuční list)
- spolehlivost a čestnost
- čistý trestní rejstřík podmínkou
- dobrý zdravotní stav
- zbrojní průkaz sk. D (možno vyřídit po nástupu s příspěvkem 2 000 Kč)
- řidičský průkaz sk. B

Benefity/finanční ohodnocení

- mzda po zkušební době až 30.000 Kč
- náborový příspěvek ve výši 32.000 Kč
- příspěvek na stravné
- příspěvek na údržbu uniformy
- příspěvek 2.000 Kč na pořízení zbrojního průkazu
- Multisport karta
- slevy na produkty a zboží u partnerských společností
- zvýhodněné volání pro zaměstnance a jejich blízké

Požadavky Policie ČR na uchazeče

- občanství České republiky
- věk nad 18 let
- plná způsobilost k právním úkonům
- bezúhonnost
- střední vzdělání a vyšší (v případě výučního listu dokončení maturitní zkoušky do konce zkušební doby 3 let)
- fyzickou, zdravotní a osobnostní způsobilost k výkonu služby
- zákaz členství v politické straně nebo politickém hnutí
- nevykonávat živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a nebýt členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost

Benefity/finanční ohodnocení

- 6 týdnů dovolené
- náborový příspěvek až do výše 150 000,- Kč (závisí na kraji v jakém policista slouží a je podmíněn službou u PČR minimálně v délce 6 let)
- příspěvek FKSP (pro rok 2020 ve výši 7 200,-Kč)
- nástupní plat po absolvování ZOP ve výši až 29 000,- Kč
- možnost profesního a kariérního růstu
- možnost studia při zaměstnání
- po 15 letech služby nárok na výsluhový příspěvek
- po 15 letech služby nárok na ozdravný pobyt v délce 14 dnů
- zvýhodněné volání pro příslušníka a jeho blízké
- slevy na produkty a zboží u partnerů PČR

Z výše zjištěných informací a jejich porovnání je tedy patrné to, že Policie České republiky klade vyšší nároky na uchazeče než soukromá bezpečnostní agentura G4S, čímž se potvrzuje zaměření spíše na individuální kvalitu uchazečů než jejich kvantitu. Co se týče benefitů, které Policie České republiky nabízí, je jejich množství a různorodost oproti nabízeným benefitům společnosti G4S vyšší. Velká část benefitů je však vázána delší službou u tohoto bezpečnostního sboru, což může u zájemců působit spíše negativně a nemusí být tyto benefity vnímány jako skutečné benefity a mohou se tedy v myšlení uchazečů vyhodnocovat jako spíše záporně než kladně.

Z porovnání se hypotéza, potvrzuje z toho ohledu, že vzhledem k náročnosti přijímacího řízení k Policii ČR je pro soukromou bezpečnostní agenturu snazší získat v kratší době větší počet zaměstnanců.

Pomocí SWOT analýzy teď rozebereme klady a zápory v situaci, že by při ochraně státních hranic v migrační krizi velkého rozsahu, byla zapojen též soukromá bezpečnostní agentura, konkrétně G4S.

SWOT analýza č.1 (ochrana státních hranic se zapojením agentury G4S)⁴²

Silné stránky	Slabé stránky
Existence IZS	Nedostatek pracovní síly
Silné portfolio právních předpisů	Absence zákona upravující činnost soukromých bezpečnostních agentur
Geografická poloha ČR	Technická vybavenost složek IZS
Příležitosti	Hrozby
Zavedení nových technologií	Ztráta monopolu při ochraně státních hranic
Modernizace	Zneužívání zákonů
Úspora veřejných financí	Dezorientace společnosti v pravomocích subjektů při ochraně státních hranic
Možnost zapojení osob, které nejsou občany ČR	

Ze SWOT analýzy č.1 je potřeba zdůraznit především jednu ze slabých stránek. Absence zákona upravující činnost soukromých bezpečnostních agentur je zásadním nedostatkem České republiky, bez kterého není možné užší spolupráci mezi soukromým subjektem a Policií ČR zrealizovat. Tento stav zde trvá již od zrušení vyhlášky č. 135/1983 Sb., *o ostraze majetku v socialistickém vlastnictví*. V současnosti je činnost soukromých bezpečnostních agentur roztržena do několika právních předpisů mimo jiné do zákona č. 455/1991 Sb., *o živnostenském podnikání* či zákona č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník*. Je tedy zapotřebí takový zákon zavést a související právní předpisy novelizovat. Stát by měl, ať už zavedením takového zákona či novelizací předpisů s ním souvisejících, také striktně vymezit podmínky podnikání v této oblasti nebo také, formu dohledu, sankce a také způsob jaké možnosti pro vytvoření zisku těmto soukromým bezpečnostním agenturám umožní (např. státní zakázka – vybudování kamerového systému nebo signálního zařízení na hranici mezi Českou republikou a Rakouskem v prostoru od Dolního Dvořiště po komunikaci č.16318 v Horním Dvořišti). Forma a rozsah v jakém se stát bude finančně podílet však musí být přiměřená, aby nedošlo ke ztrátě jedné z příležitostí SWOT analýzy, úspory veřejných financí.

Ve SWOT analýze č. 2 bude rozebrána stávající situace v ochraně státních hranic České republiky bez zapojení soukromé bezpečnostní agentury.

SWOT analýza č.2 (současný stav)⁴³

⁴²Vlastní tvorba

Silné stránky	Slabé stránky
Existence IZS	Nedostatek pracovní síly
Silné portfolio právních předpisů	Absence zákona upravující činnost soukromých bezpečnostních agentur
Geografická poloha ČR	Technická vybavenost složek IZS
Členství ve V4	Legislativní omezení plynoucí z členství v EU
Shoda s Rakouskem v pohledu na migrační krizi	
Příležitosti	Hrozby
Zavedení nových technologií	Přelidňenost Afriky a hrozba nové migrační krize
Modernizace	Zneužívání zákonů
Úspora veřejných financí spojená se zapojením soukromých bezpečnostních agentur	Dezorientace společnosti v pravomocech subjektů při ochraně státních hranic
Možnost zapojení osob, které nejsou občany ČR	Hospodářská krize

SWOT analýza č. 2 je sestavená na základě prostudovaných materiálů z praktické části. Česká republika dle této analýzy disponuje kvalitními nástroji k efektivní ochraně státních hranic. Zejména zřízení IZS a rozsah složek, které se na jeho fungování podílí je určitě silnou stránkou, která při mimořádné situaci může být hlavním pilířem k jejímu zdárnému čelení. Právní předpisy, které přímo souvisí s ochranou státních hranic a IZS jsou v dostatečném rozsahu a použitelné v praxi vzhledem k okolnostem, které přináší legislativní omezení plynoucí z mezinárodních smluv a úmluv, které plynou z členství v Evropské unii.

Česká republika se též dobře prezentuje na diplomatické úrovni. Jednotné názory s ostatními členy V4 v otázce migrace a současné vřelé vztahy s Rakouskem, jsou též silnou stránkou v této problematice. Dobré vztahy se sousedními zeměmi vzhledem ke geografické poloze České republiky jsou nutnou výhodou, kterou je potřeba za každou cenu udržet a nadále ji posilovat, čímž by se dala potlačit jedna ze slabých stránek spojená s nedostatkem pracovní síly v řadách bezpečnostních sborů a ostatních složek IZS v případě, že by Česká republika čelila bezprostředně na svých hranicích velkému náporu migrantů. Česká republika též předchází náporu migrantů na svých

⁴³Vlastní tvorba

hranicích posilování policejní spolupráce se zeměmi jako je Srbsko, Makedonie či africké Mali, kde vysíláním odborníků nebo řadových policistů pomáhá k udržení bezpečnosti v regionu.

V příležitostech, které by mohly vykompenzovat slabou stránku, je zmiňována především modernizace a prostor pro zavedení moderních technologií. Ty jsou zatím používány v poměrně malém měřítku. Toto je dáno nejspíše tím, že Česká republika zatím nečelila významné migrační vlně. Právě v tomto odvětví by zapojením soukromého subjektu mohlo dojít k posunu. Používání bezpilotních dronů, kamerového systému či hlásičů pohybu při ochraně hranic by stát mohl přenést do rukou soukromé bezpečnostní agentury, která by tímto zaměstnávala pouze svůj personál, zajišťovala vzdělávání personálu, kdy stát by pouze toto reguloval svým dohledem či právními předpisy.

III. Dotazníkové šetření a vyhodnocení

Dotazník je zaměřen na respondenty z řad příslušníků Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje. Cílem dotazníku je zjistit, zda policisté po ukončení služebního poměru po seznámení se s podmínkami pro přijetí a benefity, které nabízí soukromá bezpečnostní agentura, měli zájem o práci v tomto odvětví. Celkem bylo dotázáno 60 respondentů.

První otázka dotazníku byla položena tak, aby byl zjištěna skutečnost, jak dlouho respondenti slouží u tohoto bezpečnostního sboru. Nejpočetnější část respondentů, celkem 40 % slouží 3 až 6 let. Nejméně, tedy 11,5 %, 0 až 3 léta.

Cílem druhé otázky bylo zjistit, jestli respondenti chtějí sloužit u PČR takovou dobu, aby měli nárok na rentu. Zde bylo zjištěno zcela jednoznačné, jelikož 86 % se vyslovilo, že chtějí sloužit u PČR minimálně 15 let.

Následovala otázka, která měla u respondentů zjistit, zda po skončení služebního poměru budou hledat uplatnění v civilním sektoru. Vzhledem k odpovědím u předchozí otázky, bylo očekáváno procentuálně vyrovnané odpovědi, jelikož lze usoudit, že velká část příslušníků bude chtít setrvat u PČR až do důchodového věku či maximální doby, kdy je plat rentabilní, aby nemuseli hledat další uplatnění a zároveň finančně nestrádali. Otázkou číslo 3. bylo tedy zjištěno, že 57 % respondentů bude hledat uplatnění v civilním sektoru.

Otázka č. 4 a její formulace, měla po přečtení přehledu benefitů a podmínek pro přijetí k soukromé bezpečnostní agentuře G4S u respondentů zjistit, zda by měli zájem o práci v tomto odvětví. Na tuto otázku odpovídali všichni respondenti, a to i přes to, že ne všichni se vyjádřili, že by chtěli hledat uplatnění v civilním sektoru. Nicméně do budoucna lze pracovat s tím, že mohou své stanovisko změnit.

Pro budoucí zaměstnání v řadách soukromé bezpečnostní agentury za současných podmínek se vyjádřilo kladně 37 % respondentů.

Otázka č. 5 byla určena jen pro ty respondenty, kteří se u předchozí otázky vyjádřili kladně. Cílem této doplňující otázky bylo, zda by respondenti měli zájem aktivně se podílet na ochraně státních hranic v migrační krizi jako zaměstnanci agentury. Tento stav by však nastal pouze ze předpokladu, že by došlo ke krizové situaci migrační vlna velkého rozsahu. K této otázce zaujalo kladný postoj z vybraných respondentů celkem 86 %.

Dotazníkové šetření tedy potvrdilo hypotézu v tom smyslu, že soukromá bezpečnostní agentura má za současných podmínek reálnou šanci získat zaměstnance z řad vysloužilých policistů, a to v přijatelném rozsahu. Nicméně toto závisí také na počtu dosluhujících policistů, z nichž větší část chce buďto hledat uplatnění v jiném odvětví civilního sektoru, anebo vůbec hledat nějaké uplatnění. Toto může agentura ovlivnit buďto zvýšením mzdy nebo rozšířením portfolia benefitů.

Závěr

Tato bakalářská práce tedy rozebrala téma ochrany státních hranic v migrační krizi. Došlo k vysvětlení pojmu migrace a jejích příčin se zaměřením na tu hlavní, která sahá do dávné historie a kterou zpracovatel bakalářské práce vyhodnotil ze svého pohledu jako tu hlavní, tedy kolonialismus ze strany evropských mocností a následná dekolonizace impérií.

V další kapitole došlo k vysvětlení pojmů migrant a uprchlík tak, jak jsou chápány a vymezeny mezinárodními právními předpisy. Bylo též poukázáno na nedostatky. Následoval pohled na současnou situaci v Evropě, jak vypadá ochrana vnitřních a vnějších hranic a jaký systém je momentálně v Evropě nastaven a kdo dohlíží na jeho fungování. Poté bylo téma zkonkretizováno na Českou republiku a její připravenost na migrační krizi velkého rozsahu. Podrobněji byly vyčleněny právní předpisy a nástroje, které jsou momentálně platné pro tuto krizovou situaci.

V praktické části byly analyzovány pomocí SWOT analýzy silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby, kdy bylo následně zkoumání zaměřeno na jednu ze slabých stránek, tedy nedostatek pracovní síly u bezpečnostních sborů, přesněji Policie ČR. V tomto ohledu bylo pracováno s hypotézou, jestli by bylo možné přenechat část pravomocí Policie ČR při ochraně státních hranic, soukromé bezpečnostní agentuře. Byly porovnány podmínky k přijetí a benefity u těchto dvou subjektů. Následně byly zhodnoceny i současný stav při ochraně státních hranic pomocí další SWOT analýzy.

Součástí praktické části byl též dotazník, zaměřený na respondenty z řad Policie České republiky. Pomocí dotazníku se podařilo zjistit, že soukromá bezpečnostní agentura G4S má reálnou šanci získat zaměstnance z řad vysloužilých policistů a získat tak dostatečný počet kvalifikované pracovní síly v případě, že by úpravou zákona došlo k jejímu zapojení do ochrany státních hranic krizové situací. Tím se povedlo hypotézu naplnit.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. Zygmunt Bauman, *Cizinci před branami*, Olomouc, nakladatelství Broken Books, 2017, s. 65-73 ISBN 978-80-906307-2-7
2. Jiří Bílý a kol., *Moc a politika v 21. století*, České Budějovice, VŠERS, z. ú., 2015, s. 18 ISBN 978-80-87472-82-8
3. Jiří Bílý a kol., *Migrace-OSUDOVÁ OTÁZKA PRO ČESKOU A SLOVENSKOU REPUBLIKU?*, České Budějovice, VŠERS, z. ú., 2018, s.9-10, ISBN 978-80-7556-029-2
4. Jiří Bílý a kol., *EVROPSKÁ UNIE NA ROZCESTÍ: VÝZVY A RIZIKA*, České Budějovice, VŠERS, z. ú., 2017, s.49, ISBN 978-80-7556-020-9
5. Miloš Calda a kol., překlady, *Family Encyclopedia of Word History*, Praha, Reader's Digest Výběr, spol. s.r.o., 2000, s. 306-307 ISBN 80-86196-19-4
6. Martin Hrabálek, *Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní*, Brno, Masarykova univerzita, 2012, s. 79-88 ISBN 978-80-210-5988-7
7. Russell King, *Atlas of human migration*, Londýn, nakladatelství Marshall Editions, 2007, s. 157-177, ISBN 978-1-8456-6091-8
8. Tomáš Mašek a kol., *Velká ilustrovaná encyklopedie zeměpisu*, Praha, nakladatelství Svojtka and Co., s.r.o., 2005, s. 460 ISBN 80-7352-005-2
9. Pavel Molek, *Právní pojem „pronásledování“ v souvislostech evropského azylového práva*, Praha, C.H. Beck, 2010, s. 33,42 ISBN 978-80-7400-164-2
10. Ivo Šlosarčík, *Právní a politický systém Evropské unie*, Praha, nakladatelství Wolters Kluwer, 2017, s. 82-85, ISBN 978-80-7552-534-5

11. Jiří Tomeš a kol., *Konflikt světa a svět konfliktů*, Praha, Nakladatelství P3K, 2007, s. 46, s. 51-57 ISBN 978-80-903587-6-8

Elektronické zdroje

1. *60 milionu mrtvých, vojenský amatér plnil vyšší poslání* [online] 2015, [cit. 2019-5-12] dostupné z WWW: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1525368-60-milionu-mrtvych-vojensky-amater-plnil-vyssi-poslani>
2. OSN – *Globální kompakt o migraci*, [online] 2018, [cit. 2019-12-10] dostupné z WWW: <https://www.osn.cz/globalni-kompakt-o-migraci/>
3. *Uprchlíci a migranti* [online] 2016, [cit. 2019-12-10] dostupné z WWW: <https://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti-html.html>
4. *Uprchlíci* [online] 2015, [cit. 2019-12-11] dostupné z WWW: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>
5. *Schengenská dohoda a schengenská prováděcí úmluva v praxi dnešních dní*, [online] 2011, [cit. 2020-01-14] dostupné z WWW: <http://www.globalpolitics.cz/zamereno-na-eu/schengenska-dohoda-a-schengenska-provadeci-umluva-v-praxi-dnesnich-dni>
6. *Co je Schengen*, [online] 2015, [cit. 2020-01-14] dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>
7. *Hranice, proměnlivý koncept bezpečnosti*, [online] 2016, [cit. 2020-01-19] dostupné z WWW: <https://vesmir.cz/cz/on-line-clanky/2016/11/hranice-promenlivy-koncept-bezpecnosti.html>
8. *Sdělení ke správě Schengenu*, [online] 2011, [cit. 2020-01-20] dostupné z WWW: http://www.euroskop.cz/gallery/63/1915518759_sdeleni_ek_sprava_schengenu.pdf
9. *Evropská pobřežní a pohraniční stráž*, [online] 2020, [cit. 2020-01-29] dostupné z WWW: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/frontex-evropska-unie-evropska-pobrezni-a-pohranicni-straz_2001021836_pj
10. *FRONTEX*, [online] 2019, [cit. 2020-02-05] dostupné z WWW: <https://frontex.europa.eu/cs/co-delame/hlavni-ukoly/>
11. *Francie, data o migrantech*, [online] 2018, [cit. 2020-02-06] dostupné z WWW: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/francie-migranti-data-afghanci-albanci-gruzini.A180830_141941_zahranicni_kha

12. *Zařízení pro cizince Bělá/Jezová*, [online] 2017, [cit. 2020-02-08] dostupné z WWW: <http://www.suz.cz/co-delame/provoz-zarizeni/zzc-bela-jezova/>
13. *Audit národní bezpečnosti*, [online] 2016, [cit. 2020-02-08] dostupné z WWW: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>, s.68

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Úplné znění zákona č.273/2008 Sb. *o Policii České republiky* ze dne 17. července 2008, Praha, nakladatelství ARMEX PUBLISHING, s.r.o., 2014, s. 15-26
2. ČESKO. Zákon č.191/2016 Sb. *o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů* In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-191?text=z%C3%A1kon+o+ochran%C4%9B+hranic#f5831337>
3. ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>
4. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/1624, ze dne 14. září 2016, *o Evropské pohraniční a pobřežní strážci a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 a zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007, nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 rozhodnutí Rady 2005/267/ES*. Dostupné z INTRANET Policie České republiky/KŘP JČK/Odbor mezinárodních vztahů. (PDF formát)

Seznam zkratek

- AČR – armáda České republiky
- EASO - Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu
- EU – Evropská unie
- FRONTEX – Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž
- IAS – integrační azylová střediska
- JAR – Jihoafrická republika
- SIS – schengenský informační systém
- SRN – Spolková republika Německo
- USA – Spojené státy americké
- ZOP – základní odborná příprava

Seznam tabulek

Tabulka – počty sloužících policistů, s. 41

Tabulky fyzických požadavků na uchazeče PČR

1. Člunkový běh, 4x 10 metrů, s. 42

2. Klik vzpor ležmo, s. 42

3. Celomotorický test, s. 43

4. Běh na 1000x m, s. 43

SWOT analýza č.1, s. 46

SWOT analýza č.2, s. 47

Přílohy

Dotazníkové šetření

Dotazník je zaměřen na respondenty z řad příslušníků Policie České republiky, Krajského ředitelství Jihočeského kraje. Cílem dotazníku je zjistit, zda by policisté po ukončení služebního poměru po seznámení se s podmínkami pro přijetí a benefity, které nabízí soukromá bezpečnostní agentura, měli zájem o práci v tomto odvětví.

Předem děkuji za vyplnění dotazníku a uvedení pravdivých údajů. Přehled benefitů soukromé bezpečnostní agentury G4S je k seznámení na druhé straně tohoto dotazníku.

1. Jak dlouho sloužíte u bezpečnostního sboru PČR?

- a) 0-3 let
- b) 3-6 let
- c) 6-12 let
- d) 12 a více let

2. Plánujete sloužit u PČR déle jak 15 let?

- a) ANO
- b) NE

3. Po skončení služebního poměru budete hledat uplatnění v civilním sektoru?

- a) ANO
- b) NE

4. Po prostudování benefitů bezpečnostní agentury G4S, měli byste zájem o práci u této agentury?

- a) ANO
- b) NE

5. Jako zaměstnanec agentury, měli byste zájem se aktivně podílet na ochraně státních hranic v migrační krizi? (v případě, že jste u otázky č.4 vybrali NE, na tuto otázku neodpovídejte)

a) ANO

b) NE

Děkuji za vyplnění dotazníku. Údaje zjištěné tímto dotazníkem budou zpracovány v bakalářské práci na téma Ochrana státních hranic v migrační krizi a poslouží pouze tomuto účelu.

S přáním hezkého dne Váš kolega

pprap. Aleš Londín

oddělení hlídkové služby České Budějovice

Požadavky bezpečnostní agentury G4S na uchazeče

- ukončené středoškolské vzdělání (min. výuční list), spolehlivost a čestnost
- čistý trestní rejstřík podmínkou
- dobrý zdravotní stav
- zbrojní průkaz sk. D (možno vyřídit po nástupu s příspěvkem 2 000 Kč)
- řidičský průkaz sk. B

Benefity/finanční ohodnocení

- mzda po zkušební době až 30.000 Kč
- náborový příspěvek ve výši 32.000 Kč
- příspěvek na stravné
- příspěvek na údržbu uniformy
- příspěvek 2.000 Kč na pořízení zbrojního průkazu
- Multisport karta, slevy na produkty a zboží u partnerských společností
- zvýhodněné volání pro zaměstnance a jejich blízké